

בנק ישראל

דוחות כספיים
לשנת 2021

זכויות היוצרים בפרסום זה שמורות לבנק ישראל.
הרוצה לצטט רשאי לעשות כן, בתנאי שיציין את המקור.

מס' קטלוגי 103042
ISSN 1565-3250

תוכן

עמוד

5	עיקרי השינויים בדוחות הכספיים
14	דוח רואה החשבון המבקר
15	דוח על המצב הכספי
17	דוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר
18	דוח על ייחוס רווחים (הפסדים)
19	דוח על השינויים בגירעון בהון
20	דוח על תזרים מזומנים
22	ביאורים לדוחות הכספיים

עיקרי השינויים בדוחות הכספיים לשנת 2021

משבר הקורונה והשפעתו על הדוחות הכספיים

עם פרוץ מגפת הקורונה (COVID-19) בתחילת שנת 2020 והמשבר הכלכלי שבא בעקבותיה ובדומה לבנקים מרכזיים אחרים בעולם, הפעיל בנק ישראל שורה של כלים שנועדו להתמודד עם השלכות המשבר, על מנת להבטיח את תפקודם התקין של השווקים הפיננסיים, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית וביציבות הפיננסית.

התוכניות שבוצעו הן: רכישת איגרות חוב ממשלתיות במטבע מקומי; רכישת איגרות חוב תאגידיות במטבע מקומי; מתן הלוואות לטווח ארוך למערכת הבנקאות לטובת העמדת אשראי לעסקים קטנים; עסקות מכר חוזר עם איגרות חוב כבטוחות; וכן עסקות החלף דולר/שקל.

לצורך השגת יעדי המדיניות המוניטרית ולתמיכה בהתאוששות המשק בעת היציאה מהמשבר המשיך בנק ישראל להפעיל גם בשנת 2021 חלק מהכלים: רכישת איגרות חוב ממשלתיות; הלוואות מוניטריות לטווחים ארוכים; וכן עסקות מכר חוזר.

בנק ישראל המשיך לרכוש מטבע חוץ, כחלק מהכלים המוניטריים שהוא הפעיל באותה תקופה, במטרה לתמוך בהשגת יעדי בנק ישראל ובהתאוששות המשק ממשבר הקורונה. בנק ישראל רכש במהלך שנת 2021 בסך הכל כ-34.8 מיליארדי דולר.

היקף מאזן הבנק גדל בשנים 2020-2021 כתוצאה מהפעלת הכלים המיוחדים בשווקים בכ-369.1 מיליארד ש"ח, ליתרה נכון לסוף שנת 2021 של כ-809.4 מיליארד ש"ח, גידול של כ-83.8%. פעילות זו גם השפיעה על התוצאות הכספיות של הבנק, כפי שבאה לידי ביטוי בעליית ההכנסות של הבנק מיתרות מט"ח ומהכלים המקומיים שהופעלו, אך השפיעה כתוצאה מהגידול ביתרות מטבע החוץ של הבנק במקביל גם על החשיפה של הבנק לתנודתיות בגין הפרשי השער. בשנים 2020-2021 נרשמו עקב תיסוף בשער של השקל מול מטבעות ההשקעה האחרים הוצאות ניכרות בגין הפרשי שער.

בהקשר זה ראוי לציין כי בנק ישראל ממלא את התפקידים המוטלים עליו כבנק מרכזי ופועל להשגת המטרות שנקבעו לו על פי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010; פעילותו של הבנק לשם השגת מטרותיו ולמילוי תפקידיו, לא נועדה להשאת רווחים, אלא לשם השאת תועלות כלכליות כלל-משקיות.

אימוץ לראשונה של כללי IFRS

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בין-לאומיים (להלן: IFRS). בדוחות אלה יישם הבנק לראשונה את כללי ה-IFRS. צעד זה מקדם את הבנק לשימוש בתקינה בין-לאומית מתקדמת ומקובלת, שמשקפת טוב יותר את המציאות העסקית והכלכלית ומגבירה את האמון ואת השקיפות בדיווח הכספי של הבנק.

עד לשנת 2020 היו הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), תוך התאמתם לפעילות המיוחדת של בנק מרכזי¹. הנושא העיקרי שהוצג בהתאם לכללי חשבונאות המקובלים בבנקים מרכזיים אחרים הוא חשבונות השיערוך. בהתאם לחוק בנק ישראל, רווחים לא ממומשים², אינם נכללים ברווח הנקי של הבנק³. עד לדוחות הכספיים לשנת 2020 לא נכללו רווחים אלה ברווח הנקי של הבנק ונקפו לחשבונות השיערוך במסגרת התחייבויות הבנק.

במעבר לדיווח לפי תקינת IFRS, רווחים לא ממומשים הנובעים מהפרשי שער ומשערוך נכסים פיננסיים לשווי הוגן, נכללים ברווח השנתי של הבנק. סכומים אלה נזקפים לאחר מכן לקרנות שיערוך בהון, עד למימושם בפועל. שינויים בהתחייבות האקטוארית להטבות עובדים נזקפים בהתאם לתקינה הבין-לאומית לקרן הונית המיועדת לרווח כולל אחר.

ההתאמות בין הרווח (הפסד) השנתי בהתאם לכללי IFRS, לבין הרווח (הפסד) הנקי המוגדר בחוק ושמשמש לצורך בחינת העברת רווחים לחלוקה לממשלה, כלולות ב"דוח על ייחוס רווחים". (ראו ביאור 23 בדוחות הכספיים).

מאזן הבנק

מאזן הבנק הסתכם בסוף שנת 2021 לכ-809.4 מיליארד ש"ח, גידול בהשוואה לסוף שנת 2020 של כ-163.4 מיליארד ש"ח (כ-25.3%). הגידול במאזן הושפע בעיקר מרכישות מטבע חוץ ומגידול בנכסים נוספים במסגרת הצעדים שבהם נקט בנק ישראל כדי להתמודד עם משבר הקורונה. הגידול בצד הנכסים נובע בעיקרו מ:

(1) גידול ביתרת הנכסים בחו"ל בסך של כ-108.1 מיליארד ש"ח, בעיקר עקב רכישות מטבע חוץ של הבנק, במסגרת היישום של המדיניות המוניטרית והסיוע למשק לאחר המשבר.

(2) גידול ביתרת הנכסים בארץ בסך של כ-55.3 מיליארד ש"ח, במסגרת הצעדים שהבנק נקט כדי להתמודד עם משבר הקורונה והשלכותיו, שעיקרם המשך תוכנית רכישת איגרות חוב ממשלתיות במטבע מקומי בסך של כ-38.5 מיליארד ש"ח ומתן הלוואות לטווח ארוך למערכת הבנקאות לטובת העמדת אשראי לעסקים קטנים בסך של כ-20.4 מיליארד ש"ח.

הגידול האמור בנכסי הבנק בא לידי ביטוי בגידול מקביל בצד ההתחייבויות, ביתרות כלי הספיגה המוניטרית - פז"ק ומק"מ בסך של כ-137 מיליארד ש"ח, עקב הצורך לספוג את עודפי הנזילות שנוצרו בשווקים ברכישות האמורות.

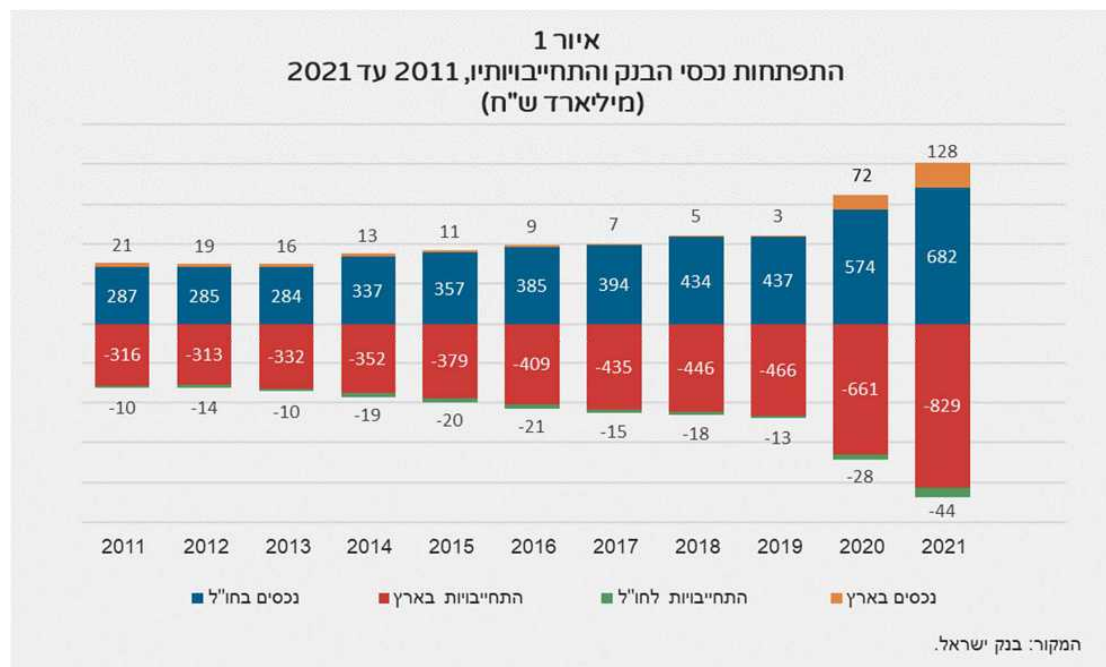
¹ בהתאם לחוק בנק ישראל, סעיף 75, הדוחות הכספיים יערכו "על פי כללים חשבונאיים מקובלים בהתאמה לפעילות המיוחדת של בנק מרכזי".

² רווחים על נכסים שהבנק ממשיך להחזיק בהם כחלק מתיק הנכסים שלו.

³ סעיף 76 בחוק בנק ישראל קובע כי: "הרווח הנקי של הבנק לשנה שחלפה, כמוצג בדוח הכספי השנתי הרווח הנקי, לא יכלול רווחים שטרם מומשו על פי הדוח הכספי השנתי".

הרכב הנכסים וההתחייבויות בדוחות הכספיים של הבנק מאופיין בחוסר איזון מטבעי ניכר. רוב נכסי הבנק נקובים במטבע חוץ ואילו התחייבויותיו הן ברובן המכריע שקליות.

הגידול במאזן הבנק לאורך השנים (איור 1), שהושפע בעיקר מהגידול ביתרות מטבע החוץ, הגביר את חוסר האיזון המטבעי שקיים בו וממילא את תלותם של רווחי הבנק בהפרשי שער ואת מידת התנודתיות שלהם.

יתרות מטבע חוץ

יתרות מטבע החוץ גדלו השנה בכ-105.2 מיליארד ש"ח, לרמה של כ-662.4 מיליארד ש"ח שהם כ-213 מיליארד דולר (לוח 1).

עיקר הגידול ביתרות נובע מרכישות הדולרים שביצע הבנק במסגרת המדיניות המונית, במטרה לתמוך בהשגת יעדי בנק ישראל ובהתאוששות המשק ממשבר הקורונה, בסך של כ-112.1 מיליארד ש"ח (כ-34.8 מיליארד דולר).

הקצאת זכויות משיכה מיוחדות של קרן המטבע הבין-לאומית הגדילו את היתרות בסך של כ-8.4 מיליארד ש"ח (כ-2.6 מיליארד דולר) וזאת כחלק מהקצאה של קרן המטבע לכל המדינות החברות בארגון בסך כולל של כ-650 מיליארד דולר במטרה להגדיל את הרזרבות בעולם, לקדם את היציבות של הכלכלה העולמית ולסייע למדינות החלשות יותר בעולם בהתמודדות עם ההשלכות הכלכליות של מגפת הקורונה.

העברות המגזר הפרטי והממשלה תרמו ליתרות סך של כ-5 מיליארד ש"ח.

לוח 1- תרומת המגזרים ליתרות מטבע החוץ

2020	2021	2020	2021	
מיליוני דולרים		מיליוני שקלים חדשים		
47,283	39,701	121,644	105,242	השינוי ביתרות מטבע החוץ
				בנק ישראל
21,238	34,797	72,136	112,143	רכישות
6,626	5,348	20,701	15,956	רווחים
(3,743)	(4,672)	(25,186)	(36,307)	הפרשי שער
8,197	2,628	78	8,456	אחר ¹
32,318	38,101	67,729	100,248	סה"כ בנק ישראל
14,634	(462)	52,195	(1,404)	הממשלה²
331	2,062	1,720	6,398	המגזר הפרטי³

¹ כולל הקצאת זכויות משיכה מיוחדות של קרן המטבע בסך של כ-8.4 מיליארד ש"ח, כ-2.6 מיליארד דולר וכן תשלומים ותקבולים של בנק ישראל במטבע חוץ.
² העברות של הממשלה והמוסדות הלאומיים מחו"ל.
³ כולל את תשלומי מס ההכנסה של המגזר במטבע חוץ.

הכנסות מיתרות מטבע החוץ והפרשי השער בגינן

ההכנסות מיתרות מטבע החוץ ללא הפרשי השער הסתכמו השנה בכ-16 מיליארד ש"ח (שנת 2020 – כ-20.7 מיליארד ש"ח).

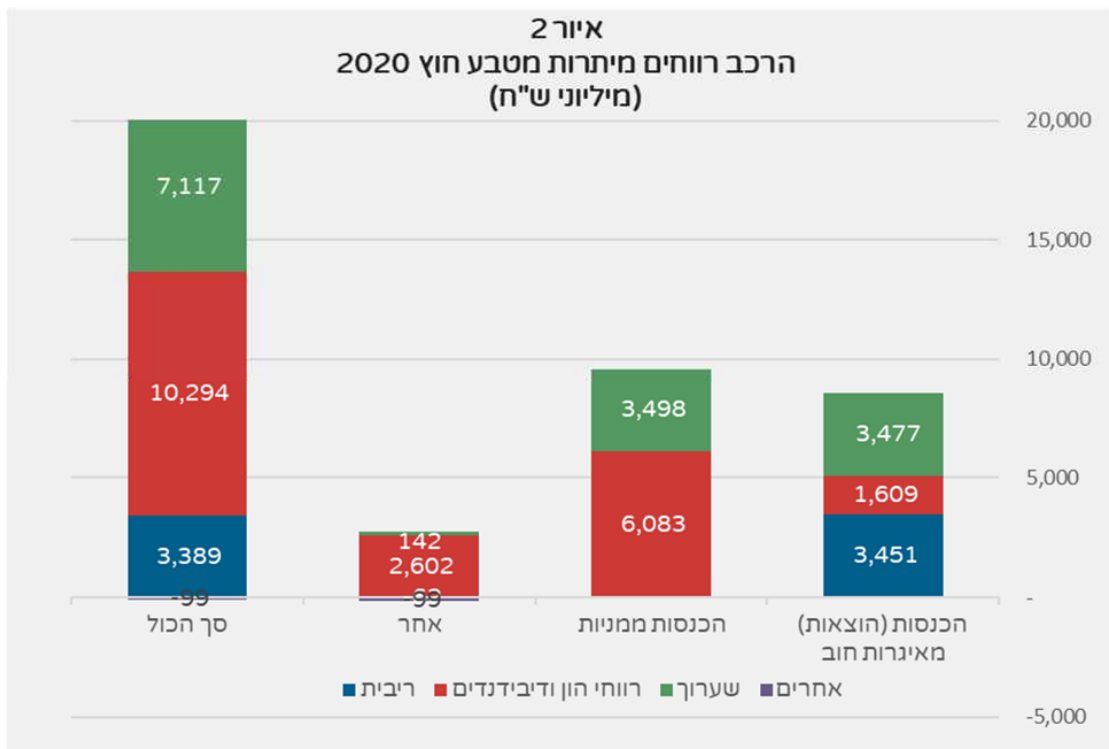
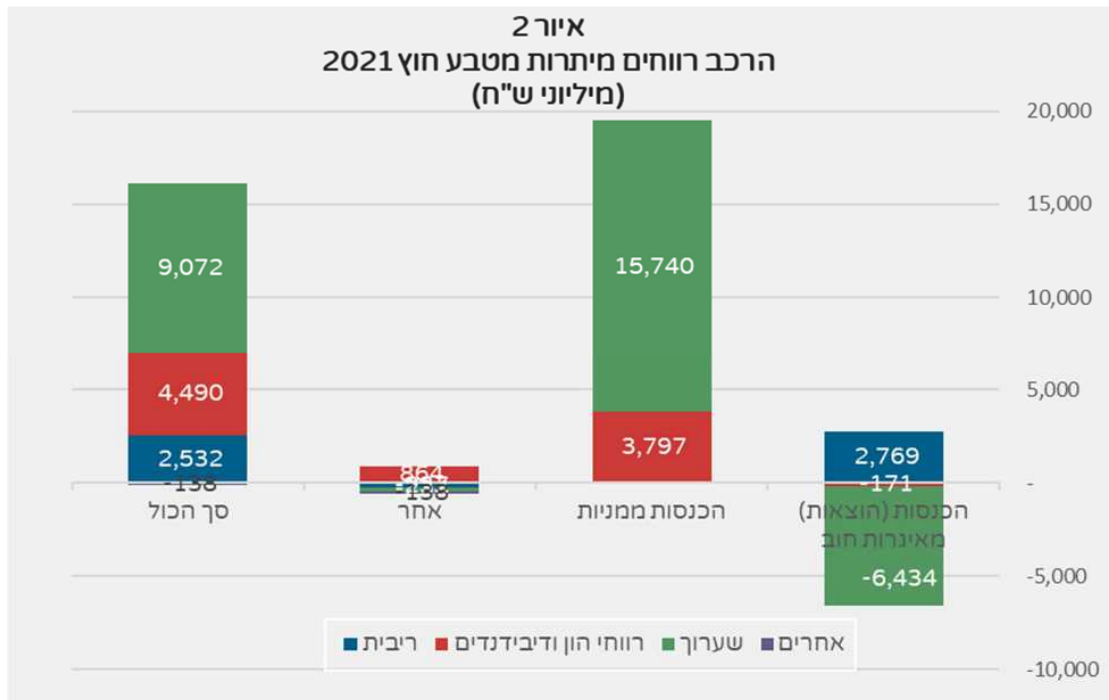
עיקר הרווחים נבעו מעליית ערכן של המניות השנה, בעיקר בשוק המניות בארה"ב, שבו היו העליות הגבוהות בין שוקי המניות שבהם משקיע בנק ישראל ושיעור ההשקעה בו הוא גבוה לעומת שווקים אחרים. העליות בשווקי המניות התרחשו על רקע השיפור המשמעותי ברווחיות של החברות בהשוואה לשנת 2020 ובשל העדר חלופות השקעה בשל התשואות הריאליות הנמוכות⁴.

עם הגידול ברמת היתרות עלה החלק היחסי שהבנק משקיע בנכסי סיכון. התשואה על נכסי סיכון צפויה להיות גבוהה בממוצע מזו של נכסים אחרים, פחות מסוכנים ומעלה את תוחלת התשואה על היתרות. שיעור ההשקעה במניות בסוף שנת 2021 עמד על 18% מתיק היתרות.

מנגד, שיערוך איגרות החוב היה שלילי השנה עקב עליית התשואות לקראת סוף השנה.

⁴ ראו פירוט בדיון וחשבון של הבנק על השקעת יתרות מטבע החוץ לשנת 2021, המתפרסם בנפרד.

באיוורים להלן מוצגים הרכב ההכנסות מיתרות מטבע החוץ בשנים 2020 ו-2021.

בשנת 2020 נבע חלק משמעותי מההכנסות ממימושים בתיקי המניות ובמידה פחותה באג"ח, כאשר בשני האפיקים נרשם בסוף השנה שיערוך חיובי.

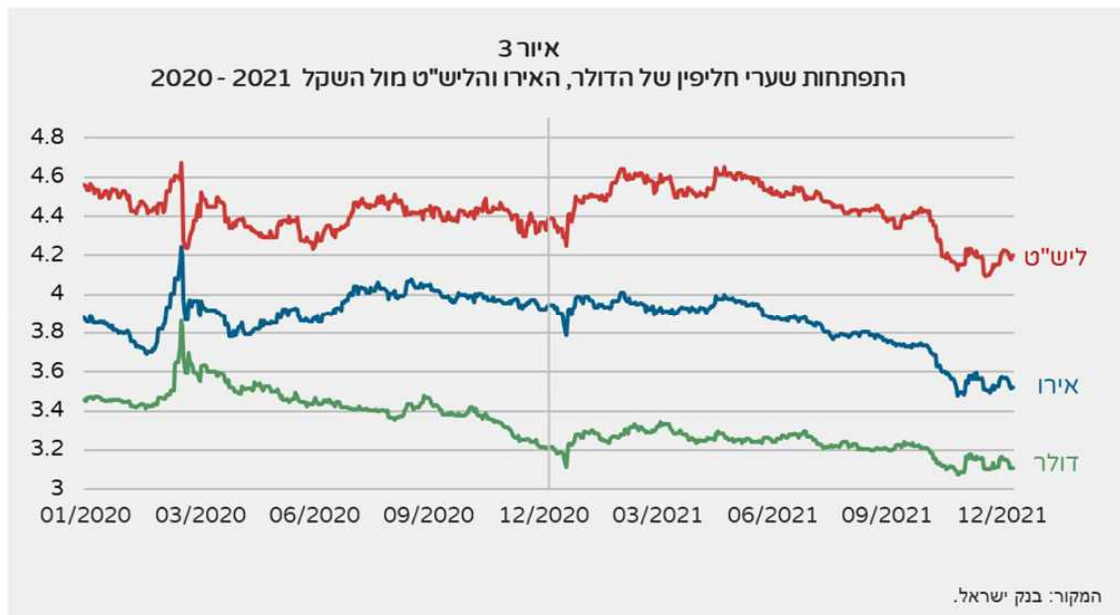
הוצאות הפרשי שער על היתרות

הדוחות הכספיים של הבנק מוצגים במטבע מקומי. לפיכך, כתוצאה מהשינויים בשערי החליפין של השקל מול המטבעות שבהם נקובות יתרות מטבע החוץ, עשויות להיגרם תנודות גדולות בשווין השקלי של היתרות.

הבנק לא מגדר את ההשפעה של שינויים אלה והתנודתיות בהן מתבטאת לפיכך ברווחי הבנק. עם זאת, עקב הגידול העקבי ביתרות מטבע החוץ של הבנק, רובן המכריע של הוצאות הפרשי שער אינו ממומש ושינוי מגמה בערכו של השקל למול המטבעות שבתיק היתרות עשוי לקזז לפיכך את השפעתן.

בשנת 2021 נרשמו הוצאות הפרשי שער על יתרות מטבע חוץ בסך של כ-36.3 מיליארד ש"ח. הוצאות אלה נוצרו עקב תיסוף ניכר בשער החליפין של השקל, בעיקר מול האירו ובמידה פחותה יותר מול הדולר. הוצאות אלה קיזזו את הרווחים על יתרות מטבע חוץ במונחי ש"ח והביאו לתשואה שלילית של כ-2.9% במונחי ש"ח.

(הוצאות הפרשי שער הסתכמו בשנת 2020 לסך של כ-25.2 מיליארד ש"ח בשל תיסוף של השקל, בעיקר מול הדולר) (איור 3).

נכסים בארץ

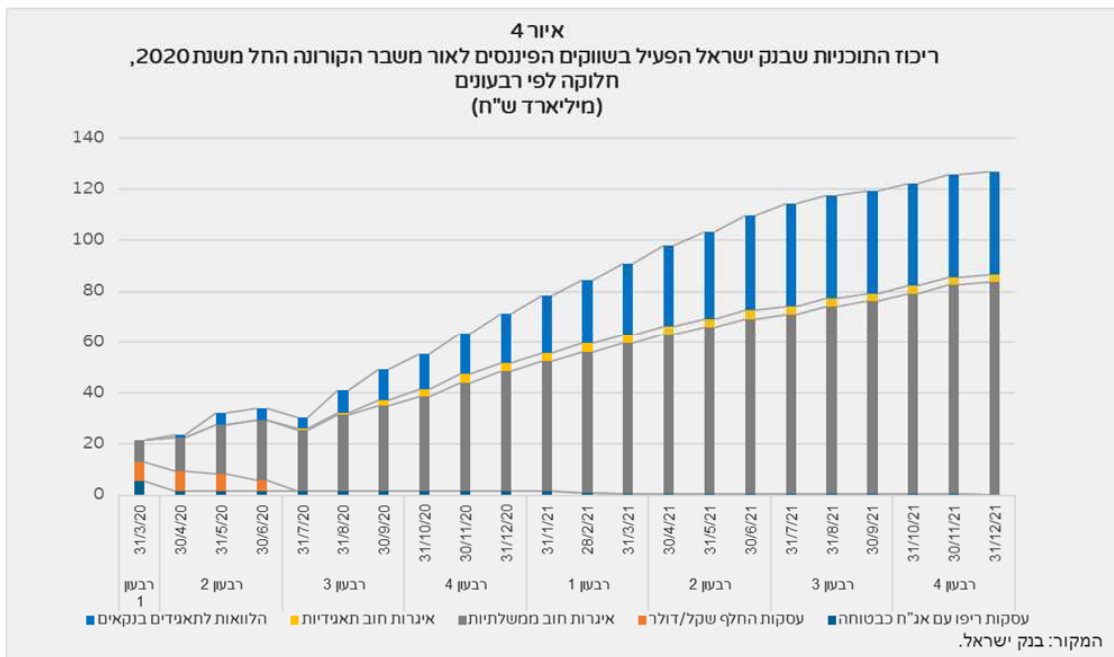
בעקבות המשבר הכלכלי שפרץ בשנת 2020 עקב התפשטות מגפת הקורונה, הפעיל בנק ישראל מספר תוכניות על מנת לטפל בקשיי נזילות שהתעוררו במערכת הפיננסית בעקבות המשבר, כדי להבטיח את תפקודם התקין של השווקים הפיננסים, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית וביציבות הפיננסית.

הבנק המשיך גם בשנת 2021 להפעיל חלק מהכלים לצורך השגת יעדי המדיניות המוניטרית, תמיכה בהתאוששות ויציאה מהמשבר: רכישת איגרות חוב ממשלתיות; הלוואות מוניטריות לטווחים ארוכים; וכן ביצוע עסקות מכר חוזר.

בנכסים אלה נרשם בשנת 2021 גידול של כ-55.3 מיליארד ש"ח, שעיקרו נובע (איור 4):

(1) מגידול של כ-36.6 מיליארד ש"ח ביתרת איגרות חוב ממשלתיות מקומיות כתוצאה מהמשך ביצוע תוכנית הרכישות שלהן בשנת 2021. הכנסות הריבית בגין הסתכמו ב-0.9 מיליארד ש"ח.

(2) מגידול של כ-20.4 מיליארד ש"ח ביתרת ההלוואות אשר ניתנו לתאגידים בנקאים במטרה להגדיל את היצע האשראי הבנקאי לעסקים קטנים וזעירים, כדי לסייע להם לצלוח את משבר הקורונה. הכנסות הריבית בגין הסתכמו בכ-21.6 מיליון ש"ח.

התחייבויות בארץ

את עיקר ההתחייבויות בארץ מהוות יתרות המק"מ והפז"ק.

יתרות המק"מ והפז"ק, המשמשות כלי ספיגה מוניטריים לספיגת עודפי נזילות בשוק, גדלו בשנת 2021 בכ-137 מיליארד ש"ח ליתרה של 589 מיליארד ש"ח. רכישות מטבע החוץ שביצע הבנק בשנת 2021 וכן הגידול בכלים בארץ שהבנק הפעיל בתגובה למשבר, הזרימו לשוק נזילות אשר הבנק ספג בכלים אלה.

למרות הגידול ביתרות אלה ירדו בשנת 2021 ההוצאות בגין בכ-81 מיליון ש"ח ל-453 מיליון ש"ח, בעיקר עקב ירידת תשואות המק"מ הממוצעות השנה.

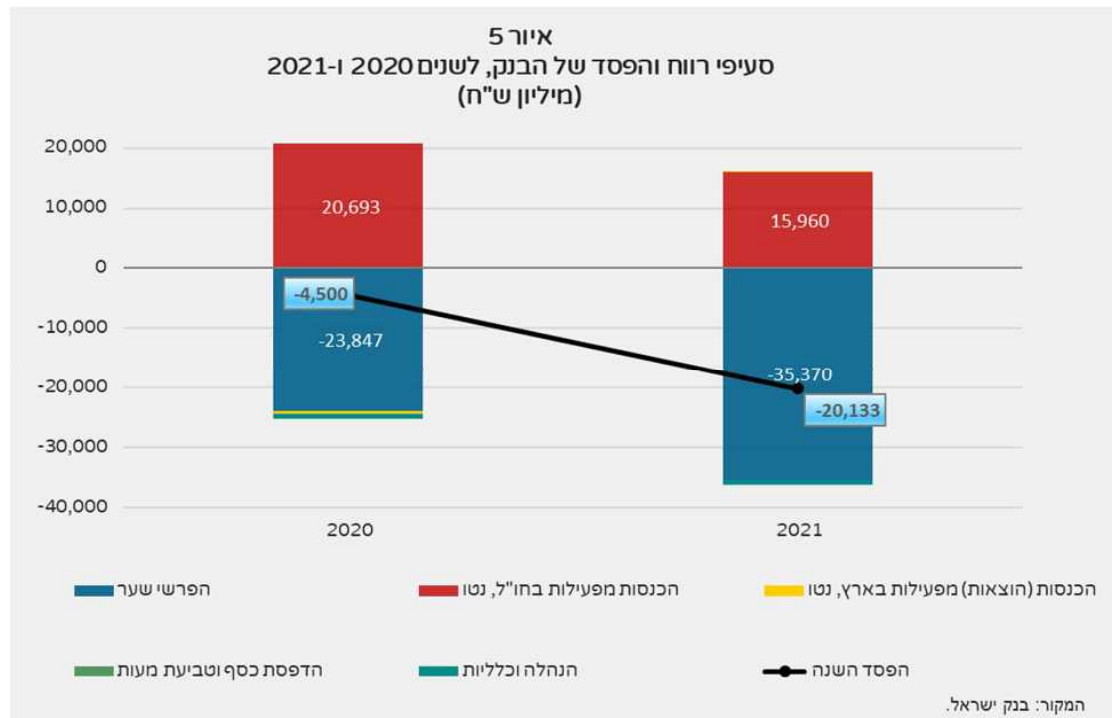
דוח רווח או הפסד

בשנת 2021 נרשם הפסד של כ-20.1 מיליארד ש"ח (שנת 2020 – הפסד של כ-4.5 מיליארד ש"ח).

ההכנסות מיתרות המט"ח ללא הפרשי השער הסתכמו השנה בכ-16 מיליארד ש"ח. רובן נבעו מרווחים בשל עליית שוויין של המניות, שחלקן קוזז עם הפסדי שיערוך של אג"ח כתוצאה מעליית התשואות.

מנגד, הגורם העיקרי להפסד השנה במונחי ש"ח הן הוצאות הפרשי שער בסך של כ-35.4 מיליארד ש"ח, עקב תיסוף ניכר של השקל מול מטבעות האירו והדולר.

באיור 5 מוצגים הסעיפים המרכזיים בדוח רווח או הפסד של הבנק.

הון הבנק וקרנות השיערוך

הגירעון בהון הבנק ובקרנות השיערוך עמד בסוף שנת 2021 על כ-63.5 מיליארד ש"ח, לעומת כ-43 מיליארד ש"ח אשתקד.

יתרת ההפסד של הבנק לסוף השנה עמדה על כ-103.7 מיליארד ש"ח, לעומת 74.3 מיליארד ש"ח אשתקד. יתרה זו היא לאחר ההעברות לקרנות השיערוך.

לקרנות השיערוך מועברים סכומים בהתאם להוראות התקינה הבין-לאומית (IFRS), לדוגמה, שינויים בהפרשה האקטוארית של הבנק לזכויות עובדים הנובעים משינויים בהנחות האקטואריות וכן רווחים שטרם מומשו משיערוך נכסים לשווי הוגן הכלולים ברווח או הפסד של הבנק, אך אינם נכללים ב"רווח הנקי" המוגדר בחוק המשמש לקביעת הרווחים הראויים לחלוקה לממשלה. בעת המימוש של רווחים אלה בפועל, הם יועברו מחשבון השיערוך ויכללו ברווח הנקי לחלוקה.

בהתאם למסגרת החשבונאית הקודמת של הבנק, רווחים לא ממומשים אלה לא נכללו ברווח הנקי של הבנק, אלא נכללו בחשבונות השיערוך, כחלק מהתחייבויות הבנק. עם המעבר לתקינה הבינ"ל בשנת 2021, נכללות יתרות אלה ברווח השנתי ובהון של הבנק. יצוין שאין לשינוי חשבונאי זה השפעה על חישוב העברת הרווחים לממשלה בהתאם לחוק.

קרנות השיערוך מרווחים לא ממומשים גדלו מ-27.3 מיליארד ש"ח בשנת 2020 ל-36.2 מיליארד ש"ח בשנת 2021. עיקר הגידול בקרנות השיערוך נובע מרווחים לא ממומשים עקב עליית שווי של המניות, בקיזוז ירידה בערכן של איגרות החוב במטבע חוץ בסוף השנה עקב ירידת התשואות.

דוח רואה החשבון המבקר

לנגיד ולמועצה המנהלית של בנק ישראל

ביקרנו את הדוח על המצב הכספי המצורף של בנק ישראל (להלן - הבנק) ליום ה- 1 בינואר, 2020 ולימים 31 בדצמבר 2021 ו- 2020 ואת הדוחות על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בגירעון בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר, 2021 ו-2020 (להלן - הדוחות הכספיים) המופיעים בעמודים 15 עד 77. דוחות כספיים אלה הינם באחריות המועצה המנהלית, הנגיד והמנכ"לית. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הנהלת הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק ליום ה- 1 בינואר, 2020 ולימים 31 בדצמבר 2021 ו- 2020 ואת תוצאות פעולותיו, השינויים בגירעון בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת מהשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר, 2021 ו- 2020, בהתאם לכללי דיווח כספי בינלאומיים (IFRS).

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל אביב,
27 במרץ, 2022

דוח על המצב הכספי

ליום 1 בינואר		ליום 31 בדצמבר			
2020	2020	2021			
מיליוני שקלים חדשים			ביאור		
					נכסים
					נכסים בחו"ל
			3		יתרות מטבע חוץ
107,928	132,735	170,870			מזומנים ושווי מזומנים
318,589	420,925	489,340			ניירות ערך במטבע חוץ
778	466	2,665			מכשירים פיננסיים נגזרים
3,798	12,383	3,779			נכסים אחרים
6,084	6,606	14,534			קרן המטבע הבין-לאומית
384	399	398	4		השקעה ב-BIS
437,561	573,514	681,586			סך כל הנכסים בחו"ל
					נכסים בארץ
1,677	50,345	86,654	5		איגרות חוב במטבע מקומי
-	21,061	40,128	5		הלוואות למוסדות פיננסיים
199	188	200	6		נכסים אחרים
833	823	783	7		רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים
2,709	72,417	127,765			סך כל הנכסים בארץ
440,270	645,931	809,351			סך כל הנכסים

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

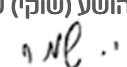

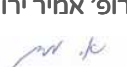
ליום 1 בינואר		ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2020	2020	2021	2021		
מיליוני שקלים חדשים					
התחייבויות					
התחייבויות לחו"ל					
יתרות מטבע חוץ					
1,078	4,042	345	3	מכשירים פיננסיים נגזרים	
579	11,907	18,435	3	התחייבויות אחרות	
4,236	4,100	12,013	ג'3	קרן המטבע הבין-לאומית	
5,893	20,049	30,793		סך כל ההתחייבויות לחו"ל	
התחייבויות בארץ					
87,178	105,805	113,078	8	שטרי כסף ומעות במחזור	
45,687	55,017	81,468	5	יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת נזילות	
194,011	365,002	474,005	5	פיקדונות לזמן קצוב	
119,870	86,975	114,984	5	מלווה קצר מועד (מק"מ)	
18,184	47,625	49,722	5	יתרות הממשלה	
7,791	8,408	8,816	9	התחייבויות אחרות	
472,721	668,832	842,073		סך כל ההתחייבויות בארץ	
478,614	688,881	872,866		סך כל ההתחייבויות	
הון הבנק (גירעון) וקרנות					
הון הבנק (גירעון)					
3,985	3,985	3,985	10	הון הבנק וקרן שמורה	
(60,094)	(74,262)	(103,662)		יתרת הפסד	
17,765	27,327	36,162		קרנות שיערוך	
(38,344)	(42,950)	(63,515)		סך כל ההון הבנק (גירעון) וקרנות	
440,270	645,931	809,351		סך כל ההתחייבויות וההון	

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

שולמית גרי

 מנכ"לית הבנק
 והאחראית הבכירה
 לעניינים הכספיים

פרופ' יהושע (שוקי) שמר

 יו"ר המועצה המינהלית

פרופ' אמיר ירון

 נגיד הבנק

27 במרץ, 2022

דוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	ביאור
מיליוני שקלים חדשים		
		הכנסות (הוצאות) מפעילות בחו"ל
		הכנסות (הוצאות) מיתרות מטבע חוץ
3,389	2,532	14 הכנסות ריבית, נטו
17,411	13,562	15 רווח או הפסד משיערוך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים
(99)	(138)	16 הוצאות שונות, נטו
(8)	4	הכנסות (הוצאות) אחרות מפעילות בחו"ל
20,693	15,960	סך כל ההכנסות מפעילות בחו"ל, נטו
		הכנסות (הוצאות) מפעילות בארץ
		הכנסות ריבית, נטו
286	1,054	17 הוצאות ריבית
(946)	(911)	17 רווח משיערוך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים
179	-	18 הכנסות שונות, נטו
15	3	19
(466)	146	סך כל ההכנסות (הוצאות) מפעילות בארץ
(23,847)	(35,370)	20 הפרשי שער
(3,620)	(19,264)	הפסד מפעולות פיננסיות
		הוצאות על הדפסת כסף וטביעת מעות
(* 70)	38	
(* 837)	862	21 הוצאות הנהלה וכלליות
27	31	22 הכנסות אחרות, נטו
(4,500)	(20,133)	הפסד השנה

(* סווג מחדש, ראו ביאור 21.)

רווח (הפסד) כולל אחר

		סכומים שלא יסווגו מחדש לרווח או הפסד:
		הפסד ממדידה מחדש של תוכנית להטבה מוגדרת
(121)	(431)	רווח (הפסד) מהשקעות במכשירים הוניים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר
15	(1)	
(106)	(432)	הפסד כולל אחר
(4,606)	(20,565)	הפסד כולל

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על ייחוס רווחים (הפסדים)*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2020	2021		
		ביאור	
		ר	
			הפסד השנה
(4,500)	(20,133)		ייחוס רווחים שטרם מומשו לקרן שיערוך
(16,323)	(11,332)	24	הכרה ברווחים שמומשו השנה
6,655	2,065	24	
(14,168)	(29,400)		סך הכול הפסד שהוכר השנה

*דוח על ייחוס רווחים (הפסדים) הינו לצורך חישוב הרווח הנקי לפי סעיף 76 לחוק בנק ישראל התש"ע-2010 (ראו גם ביאור 24).

דוח על השינויים בגירעון בהון

סך הכול	קרנות שיערוך				הון הבנק		
	סך הכול קרנות שיערוך	יטרת רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	יטרת הפרשי שער שטרם מומשו	יטרת רווח (הפסד) כולל אחר	יטרת הפסד	הון הבנק וקרן שמורה	מיליוני שקלים חדשים
(38,344)	17,765	20,555	94	(2,884)	(60,094)	3,985	יתרה ליום 1 בינואר 2020
(4,606)	16,217	*13,576	*2,747	(106)	(20,823)	-	רווח (הפסד) כולל
-	(6,655)	(6,245)	(410)	-	6,655	-	הכרה ברווחים שמומשו השנה
(42,950)	27,327	27,886	2,431	(2,990)	(74,262)	3,985	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
(20,565)	10,900	*13,430	*(2,098)	(432)	(31,465)	-	רווח (הפסד) כולל
-	(2,065)	(1,797)	(268)	-	2,065	-	הכרה ברווחים שמומשו השנה
(63,515)	36,162	39,519	65	(3,422)	(103,662)	3,985	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

* העברה לקרנות שיערוך - ראו ביאור 10.
 הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרים מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
(4,500)	(20,133)	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
		הפסד השנה
		התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
		התאמות לסעיפי דוח רווח או הפסד:
(3,389)	(2,532)	הכנסות ריבית מיתרות במטבע חוץ, נטו
(17,411)	(13,562)	רווח משערורך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים, נטו
8	(4)	הוצאות (הכנסות) אחרות מפעילות בחו"ל, נטו
46	62	הוצאות מסים על השקעות בחו"ל
660	(143)	הוצאות (הכנסות) ריבית ממכשירים פיננסיים מפעילות בארץ, נטו
(179)	-	רווח משערורך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים מפעילות בארץ
23,847	35,370	הפרשי שער
103	105	פחת והפחתות
3,685	19,296	
		שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות:
(104,329)	(95,745)	עלייה בהשקעה בניירות ערך במטבע חוץ בחו"ל
2,776	993	ירידה בגין מכשירים פיננסיים נגזרים בחו"ל
(2,743)	4,179	ירידה (עלייה) בגין ביטחונות על מכשירים פיננסיים נגזרים בחו"ל
(5,429)	5,340	ירידה (עלייה) בפיקדונות לזמן קצר בחו"ל
12,105	5,063	עלייה במסגרת הסכמי רכש חוזר בחו"ל
(435)	377	ירידה (עלייה) בנכסים אחרים בחו"ל
(726)	(125)	עלייה בפיקדונות קרן המטבע הבין-לאומית
(48,866)	(36,904)	עלייה בהשקעה באיגרות חוב במטבע מקומי בארץ
(21,055)	(19,045)	עלייה בהלוואות למוסדות פיננסיים בארץ
179	-	ירידה בגין מכשירים פיננסיים נגזרים בארץ
7	(6)	ירידה (עלייה) בנכסים אחרים בארץ
10,020	26,486	עלייה מיתרות התאגידיים הבנקאים בארץ
171,000	109,000	עלייה מפיקדונות לזמן קצוב בארץ
(33,093)	27,963	עלייה (ירידה) ממלווה קצר מועד (מק"מ)
29,959	2,475	עלייה מיתרות הממשלה בארץ
614	113	עלייה בהתחייבויות אחרות בארץ
(105)	(132)	ירידה בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים
9,879	30,032	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
		מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה:
(102)	(254)	ריבית ששולמה בגין יתרות בחו"ל
3,762	3,793	ריבית שהתקבלה מיתרות בחו"ל
(772)	(868)	ריבית ששולמה בגין יתרות בארץ
479	1,628	ריבית שהתקבלה מיתרות בארץ
1,544	2,037	דיבידנדים שהתקבלו
(46)	(62)	מסים על הכנסה ששולמו
4,865	6,274	
13,929	35,469	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
		תזרימי מזומנים לפעילות השקעה
(3)	(9)	מתן הלוואות לעובדים
(95)	(67)	רכישת רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים
(98)	(76)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
		תזרימי מזומנים מפעילות מימון
18,627	7,273	גידול בשטרי כסף ומעות במחזור
18,627	7,273	מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
(7,651)	(4,531)	הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים
32,458	42,666	עלייה במזומנים ושווי מזומנים
107,928	132,735	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
132,735	170,870	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 | כללי

1. בנק ישראל (להלן: "הבנק") הוא הבנק המרכזי של מדינת ישראל. הבנק נוסד בשנת 1954, מושבו בירושלים והוא פועל בשני סניפים נוספים בתל אביב. הבנק פועל בהתאם לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010 (להלן: "החוק") והוא עצמאי בבחירת פעולותיו ובהפעלת סמכויותיו להשגת המטרות ולמילוי התפקידים שנקבעו לו בחוק. לבנק ועדה מוניתרית, שבראשה עומד נגיד ומועצה מנהלית שבראשה עומד אחד מן החברים מקרב הציבור שנבחר לכך. תפקידיו של הבנק על פי החוק הן: לנהל את המדיניות המוניתרית; להחזיק את יתרות מטבע החוץ של המדינה ולנהלן; לתמוך בפעילות הסדירה של שוק מטבע החוץ בישראל; לשמש בנקאי של הממשלה; להסדיר את מערכות התשלומים והסליקה במשק במטרה להבטיח את יעילותן ואת יציבותן; להנפיק מטבע; להסדיר את מערכת המזומנים במשק ולכוונה; וכן לקיים את הפיקוח וההסדרה של מערכת הבנקאות. בנוסף ובהתאם לחוק נתוני אשראי התשע"ו-2016, ינהל הבנק את מאגר נתוני האשראי בהתאם לחוק, יאסוף נתוני אשראי ממקורות המידע, יחזיק את נתוני האשראי במאגר וימסור אותם ללשכות אשראי וללקוחות.
2. עם פרוץ מגפת הקורונה (COVID-19) בתחילת שנת 2020 והמשבר הכלכלי שבא בעקבותיה ובדומה לבנקים מרכזיים אחרים בעולם הפעיל בנק ישראל, שורה של כלים שנועדו להתמודד עם השלכות המשבר, על מנת להבטיח את תפקודם התקין של השווקים הפיננסיים, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית וביציבות הפיננסית. התוכניות שבוצעו הן: רכישת איגרות חוב ממשלתיות במטבע מקומי; רכישת איגרות חוב תאגידיות במטבע מקומי; מתן הלוואות לטווח ארוך למערכת הבנקאית לטובת העמדת אשראי לעסקים קטנים; עסקות מכר חוזר עם איגרות חוב כבטוחות; וכן עסקות החלף דולר/שקל.
- בנק ישראל המשיך לרכוש מטבע חוץ, כחלק מהכלים המוניתריים שהוא הפעיל באותה תקופה.
- לצורך השגת יעדי המדיניות המוניתרית וכתמיכה בהתאוששות המשקית בעת היציאה מהמשבר, המשיך בנק ישראל גם בשנת 2021 להפעיל חלק מהכלים: רכישת איגרות חוב ממשלתיות; הלוואות מוניתריות לטווחים ארוכים; וכן עסקות מכר חוזר. הבנק הכריז גם על תוכנית לרכישת 30 מיליארדי דולר בשנת 2021, במטרה לתמוך בהשגת יעדי הבנק ובהתאוששות המשק ממשבר הקורונה. הרכישות המשיכו בסוף השנה לאחר סיום התוכנית. תוכניות ההתערבות במטבע מקומי הסתיימו בשנת 2021.

ביאור 2 | עיקרי המדיניות החשבונאית

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בדוחות הכספיים בעקביות, בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

א. בסיס הדיווח והמדידה של הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בין-לאומיים (להלן: IFRS). בדוחות אלה הבנק יישם לראשונה את כללי ה-IFRS וכן את תקן דיווח כספי בין-לאומי מספר 1 של IFRS בדבר אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בין-לאומיים. לפני אימוץ תקני IFRS ערך הבנק את דוחותיו הכספיים לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל, תוך התאמתם לפעילות המיוחדת של בנק מרכזי כפי שמקובל גם בבנקים מרכזיים אחרים. הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל נערכו ליום 31 בדצמבר 2020 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. הסבר לגבי השפעת המעבר על הדוח על המצב הכספי ועל התוצאות הכספיות המדווחות מובא בביאור 23.

2. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על בסיס העלות, למעט הסעיפים הבאים:

- נכסים והתחייבויות פיננסיות הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד;
- מניות הבנק בבנק להסדרי סליקה בין-לאומיים (BIS) המיועדות ונמדדות בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר;
- התחייבות בגין הטבות לעובדים הנמדדת כערך הנוכחי של התוכנית להטבה מוגדרת.

ב. מטבע הפעילות, מטבע ההצגה ומטבע חוץ

מטבע הפעילות של הבנק הינו שקל חדש. הדוחות הכספיים מוצגים בשקלים חדשים ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

1. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ נרשמות עם ההכרה לראשונה בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה לראשונה, מתורגמים נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער נזקפים לרווח או הפסד. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והמוצגים לפי עלות, מתורגמים לפי שער החליפין במועד העסקה.

2. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד המחירים לצרכן בישראל (להלן: המדד), מותאמים בכל תאריך דיווח לפי המדד הרלוונטי בהתאם לתנאי ההסכם.

3. בסיס הכרה בהכנסה

הקריטריונים המשמשים את הבנק להכרה בהכנסות ובהוצאות בדוחות הכספיים הם כדלקמן:

- נכסים והתחייבויות פיננסיות הנמדדים בעלות מופחתת - הכנסות הריבית מוכרות בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.
- נכסים והתחייבויות פיננסיות הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד – ההכנסה מוכרת תחילה בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, ושאר הסכום מוכר כהתאמה לשווי ההוגן של הנכס הפיננסי.
- נכסים והתחייבויות פיננסיות הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר – כולל השקעה במכשירים הוניים, כאשר השינויים בשווי ההוגן במהלך התקופה נזקפים לרווח כולל אחר, היות ומדובר בהשקעות עם כוונת חזקה לטווח הארוך ובוצע יעוד לראשונה למדידה זו בהתאם ל-IFRS 9.
- הכנסות והוצאות מעמלות והכנסות אחרות משירותים מוכרים ברווח או הפסד בתקופה שבה השירותים ניתנו.

להלן נתונים על שערי החליפין של השקל מול מספר מטבעות עיקריים:

שיעור השינוי		ליום 31 בדצמבר			
2020	2021	2019	2020	2021	
אחוזים		שקלים חדשים			
(7.0)	(3.3)	3.456	3.215	3.110	דולר ארצות הברית
1.7	(10.8)	3.878	3.944	3.520	אירו
(3.7)	(4.3)	4.560	4.392	4.203	לירה שטרלינג
(3.1)	(5.0)	4.789	4.641	4.409	זכויות משיכה מיוחדות (SDR) ¹

¹שער ה-SDR מפורסם על ידי קרן המטבע הבין-לאומית ונקבע לפי סל משוקלל של חמישה מטבעות – דולר ארצות הברית, אירו, ין יפני, לירה שטרלינג ויואן סיני.

ג. הצמדה

נכסים והתחייבויות במטבע מקומי הצמודים למדד, מוצגים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה. להלן נתונים על מדד המחירים לצרכן בישראל (על בסיס ממוצע 2016):

שיעור השינוי		שנה			
2020	2021	2019	2020	2021	
אחוזים		נקודות			
(0.6)	2.4	101.8	101.2	103.6	לחודש נובמבר
(0.7)	2.8	101.8	101.1	103.9	לחודש דצמבר

ד. שיעורי ריבית

חלק מהריביות הנגבות או המשולמות על ידי בנק ישראל, מבוססות על ריבית בנק ישראל או על הריבית הבסיסית (prime).
להלן נתונים על שיעורי הריביות:

ליום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
אחוזים			
0.25	0.10	0.10	ריבית בנק ישראל
1.75	1.60	1.60	ריבית בסיסית (Prime)

ה. מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כולל מזומן הניתן למימוש מידי ופיקדונות לפי דרישה.
שווי מזומנים נחשב להשקעות שנזילותן גבוהה וכולל פיקדונות בתאגידים בנקאים לזמן קצר, אשר אינם מוגבלים בשעבוד ושתקופתם המקורית אינה עולה על שלושה חודשים ממועד ההשקעה או שעולה על שלושה חודשים אך הם ניתנים למשיכה מיידית ללא קנס, ומהווים חלק מניהול המזומנים של הבנק.

א. פיקדונות לזמן קצר

פיקדונות לזמן קצר בתאגידים בנקאים הם פיקדונות שתקופתם המקורית עולה על שלושה חודשים ממועד ההשקעה ושאינם עונים להגדרה של שווי מזומנים. הפיקדונות מוצגים בהתאם לתנאי הפקדתם.

ז. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע מוצגים לפי העלות, בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר, בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ואינם כוללים הוצאות תחזוקה שוטפת.
שיפורים ושדרוגים נזקפים לעלות הנכסים ומופחתים לאורך כל תקופת חייהם השימושיים ואילו הוצאות תחזוקה ותיקונים נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.
הפחת מחושב לפי שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס, כדלקמן:

- מקרקעין (למעט רכיב הקרקע) – 2%-1.5%;
- ציוד וריהוט – 10%;
- כלי רכב – 15%;
- מחשבים – 25%;

אורך החיים השימושיים, שיטת הפחת וערך השייר של כל נכס נבחנים בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן-ולחבא. הפחתת נכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד שבו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

ח. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה לראשונה לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. עלויות בגין נכסים בלתי מוחשיים אשר פותחו באופן פנימי, למעט עלויות פיתוח מהוונות, נזקפות לרווח או הפסד עם התהוותן.

נכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים שימושיים מוגדר, מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם על בסיס שיטת הקו הישר ונבחנת לגביהם ירידת ערך היה וקיימים לגבם סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי נבחנות בכל סוף שנה. אורך החיים השימושיים של נכסים בלתי מוחשיים מוערך ב-4 שנים ושיעור ההפחתה לפיכך הוא 25% לשנה.

ט. שטרי כסף ומעות במחזור

שטרי כסף ומעות במחזור שהנפיק הבנק מבטאים את התחייבותו כלפי המחזיקים בהם. ההתחייבות מוצגת בדוח על המצב הכספי של הבנק לפי הערך הנקוב. הוצאות על הדפסת כסף וטביעת מעות מוצגות בדוח רווח או הפסד.

י. מכשירים פיננסיים

1. נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נמדדים במועד ההכרה לראשונה בשוויים ההוגן ובתוספת עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין לרכישה של הנכס הפיננסי, למעט במקרה של נכס פיננסי אשר נמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, שעלויות עסקה לגביו נזקפות לרווח או הפסד. הבנק מסווג ומודד את מכשירי החוב בדוחותיו הכספיים על בסיס הקריטריונים להלן:

- (א) המודל העסקי של הבנק לניהול הנכסים הפיננסיים, וכן;
- (ב) מאפייני תזרים המזומנים החוזי של הנכס הפיננסי.

א. הבנק מודד מכשירי חוב בעלות מופחתת, כאשר:

המודל העסקי של הבנק הינו החזקת הנכסים הפיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים; וכן, כאשר התנאים החוזיים של הנכסים הפיננסיים מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.

לאחר ההכרה לראשונה נמדדים המכשירים בקבוצה זו על פי תנאיהם, לפי עלות המופחתת תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית ובניכוי הפרשה לירידת ערך. במועד ההכרה לראשונה ניתן לייעד באופן בלתי חוזר מכשיר חוב כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם יעוד שכזה מבטל או מקטין משמעותית חוסר עקביות במדידה או בהכרה. לדוגמה, במקרה שבו ההתחייבות הפיננסית המתייחסת נמדדת אף היא בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

ב. הבנק מודד מכשירי חוב בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, כאשר:

המודל העסקי של הבנק הינו הן החזקה של הנכסים הפיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים והן מכירה של הנכסים הפיננסיים; וכן, כאשר התנאים החוזיים של הנכסים הפיננסיים מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים, שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.

לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים המכשירים בקבוצה זו לפי השווי ההוגן. רווחים או הפסדים כתוצאה מהתאמות שווי הוגן, למעט ריבית והפרשי שער, מוכרים ברווח כולל אחר.

- ג. **הבנק מודד מכשירי חוב בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, כאשר:**
 נכס פיננסי שמהווה מכשיר חוב אינו עומד בקריטריונים למדידתו בעלות מופחתת או בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר. לאחר ההכרה לראשונה, נמדד הנכס הפיננסי בשווי הוגן כאשר רווחים או הפסדים כתוצאה מהתאמות שווי הוגן נזקפים לרווח או הפסד.
- ד. **מכשירים הוניים ונכסים פיננסיים אחרים המוחזקים למסחר:**
 השקעות במכשירים הוניים אינן עומדות בקריטריונים האמורים לעיל ועל כן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.
 נכסים פיננסיים אחרים המוחזקים למסחר, לרבות נגזרים, נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, אלא אם הם מיועדים לשמש כמכשירים להגנה אפקטיבית.
 בנוגע למכשירים הוניים מסוימים שאינם מוחזקים למסחר, ביצע הבנק במועד ההכרה לראשונה, בחירה באופן בלתי חוזר, להציג ברווח כולל אחר שינויים עוקבים בשווי ההוגן, אשר אילולא כן היו נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. שינויים אלה לא יזקפו בעתיד לרווח או הפסד גם לא בעת גריעת השקעה.
 הכנסות מדיבידנד מהשקעות במכשירים הוניים מוכרות בדוח על הרווח או הפסד במועד הקובע לזכאות לדיבידנד.

2. ירידת ערך נכסים פיננסיים

- הבנק בוחן בכל מועד דיווח את ההפרשה להפסד בגין מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.
 הבנק מבחין בין שני מצבים של הכרה בהפרשה להפסד:
- א. מכשירי חוב אשר לא חלה הידרדרות משמעותית באיכות האשראי שלהם מאז מועד ההכרה לראשונה או מקרים בהם סיכון האשראי נמוך – ההפרשה להפסד שתוכר בגין מכשיר חוב זה תיקח בחשבון הפסדי אשראי חזויים בתקופה של 12 חודשים לאחר מועד הדיווח, או;
- ב. ההפרשה להפסד שתוכר בגין מכשירי חוב אשר חלה הידרדרות משמעותית באיכות האשראי שלהם מאז מועד ההכרה לראשונה בהם ואשר סיכון האשראי בגינם אינו נמוך, תביא בחשבון את הפסדי האשראי החזויים לכל אורך יתרת תקופת חי"י המכשיר.

ירידת הערך בגין מכשירי חוב הנמדדים לפי עלות מופחתת, תיזקף לרווח או הפסד כנגד הפרשה ואילו ירידת הערך בגין מכשירי חוב הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, תיזקף לרווח או הפסד כנגד רווח כולל אחר ולא תקטין בדוח על המצב הכספי את הערך בספרים של הנכס הפיננסי.
 הבנק מיישם את ההקלה שנקבעה ב- IFRS 9 שלפיה הוא מניח שסיכון האשראי של מכשיר חוב לא עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה אם נקבע במועד הדיווח כי המכשיר נושא סיכון אשראי נמוך, לדוגמה, כאשר המכשיר נושא דירוג חיצוני של "דירוג השקעה".

3. גריעת נכסים פיננסיים

הבנק גורע נכס פיננסי אך ורק כאשר פקעו הזכויות החוזיות לתזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי.

4. התחייבויות פיננסיות

א. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בעלות מופחתת:

במועד ההכרה לראשונה מודד הבנק את ההתחייבויות הפיננסיות בשווי הוגן, בניכוי עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין להנפקה של ההתחייבות הפיננסית.

לאחר ההכרה לראשונה מודד הבנק את כל ההתחייבויות הפיננסיות לפי העלות המופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית, פרט ל:

(א) התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, כגון נגזרים;

(ב) מחויבויות למתן הלוואות בשיעור ריבית הנמוך משיעור ריבית השוק.

ב. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:

התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כוללות נגזרים.

במועד ההכרה לראשונה מודד הבנק את כל ההתחייבויות הפיננסיות האלה בשווי הוגן, כאשר עלויות עסקה נזקפות לרווח או הפסד.

לאחר ההכרה לראשונה נזקפים שינויים בשווי ההוגן לרווח או הפסד.

5. גרעת התחייבויות פיננסיות

הבנק גורע התחייבות פיננסית אך ורק כאשר היא מסולקת - דהיינו, כאשר המחויבות שהוגדרה בחוזה נפרעת, מבוטלת או פוקעת.

התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות, בשירותים, או שהוא משוחרר משפטית מההתחייבות. במקרה של שינוי תנאים בגין התחייבות פיננסית קיימת, בוחן הבנק האם תנאי ההתחייבות שונים מהותית מהתנאים הקיימים ואם ההתחייבות לוקחת בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות פיננסית קיימת או החלפה של התחייבות זו בהתחייבות אחרת עם תנאים בין הבנק לבין אותו מלווה השונים באופן מהותי, מטופלת העסקה כגרעה של ההתחייבות המקורית והכרה בהתחייבות חדשה. ההפרש בין היתרות של שתי ההתחייבויות האמורות בדוחות הכספיים נזקף לרווח או הפסד.

במקרה שבו נעשה בין הבנק לבין אותו מלווה שינוי שאינו מהותי בתנאי התחייבות קיימת או החלפה של התחייבות בהתחייבות אחרת עם תנאים שונים באופן מהותי, מעדכן הבנק את סכום ההתחייבות, קרי, היוון של תזרימי המזומנים החדשים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית, כאשר ההפרש נזקף לרווח או הפסד.

6. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מקוזזים והסכום נטו מוצג בדוח על המצב הכספי, היה וקיימת זכות שניתנת לאכיפה משפטית לקזז את הסכומים שהוכרו וקיימת גם כוונה לסלק את הנכס ואת ההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות במקביל. הזכות לקזז חייבת להיות ניתנת לאכיפה משפטית, לא רק במהלך העסקים הרגיל של הצדדים לחוזה, אלא גם במקרה של פשיטת רגל או חדלות פירעון של מי הצדדים. על מנת שהזכות לקזז תהיה קיימת באופן מיידי, אסור שהיא תהיה תלויה באירוע עתידי, שיהיו פרקי זמן שבהם היא לא תחול או שיהיו אירועים שיגרמו לפגיעתה.

יא. מדידת שווי הוגן

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות ובהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר.

השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שבהן ישתמשו משתתפים בשוק בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשתתפים בשוק פועלים לטובת התועלות הכלכליות שלהם.

מדידת שווי הוגן לנכס לא פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו.

הבנק משתמש בטכניקות הערכה שמתאימות לנסיבות ושיש עבורן די נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם, מחולקים לקטגוריות בתוך מדרג השווי ההוגן המשמעותי למדידת השווי ההוגן בכללותו:

רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים;
רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1, אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין;

רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

יב. התחייבויות בשל הטבות לעובדים

בבנק קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות עובדים לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודשים לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים. הטבות אלה כוללות משכורות, דמי הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין מענקי שכר מוכרת כאשר לבנק קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכומים האמורים בגין שירות שניתן על ידי העובדים בעבר וניתן לאמוד את הסכום באופן מהימן.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

התוכניות ממומנות בדרך כלל על ידי הפקדות לחברות ביטוח והן מסווגות כתוכניות להפקדה מוגדרת וכן כתוכניות להטבה מוגדרת.

לבנק יש בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין תוכניות להפקדה מוגדרת שלפיהן משלם הבנק תשלומים באופן קבוע מבלי שתהיה לו מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים, גם אם לא הצטברו בקרן סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובדים המתייחסות לשירות שניתן על ידי העובדים בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד כהוצאה בעת ההפקדה לתוכנית.

בנוסף יש לבנק תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלומי פנסיה, פיצויי פיטורין והטבות אחרות לעובדים המבוטחים בפנסיה תקציבית וכן פדיון ימי מחלה. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועד הדיווח של איגרות חוב ממשלתיות אשר מועד פירעונן דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

ההתחייבות נטו של הבנק בגין הטבות לאחר סיום העסקה המחושבת על בסיס הערכה אקטוארית הינה בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו על ידם בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות, תוך התחשבות בשיעור עליית שכר צפויה. סכום הטבות אלה מהוון לערכו הנוכחי. שיעור היוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על איגרות חוב ממשלתיות אשר מועד פירעונן דומה לתקופת המחויבות של הבנק.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח כולל אחר בתקופה בה הן התהוו.

3. הטבות עובדים אחרות לטווח ארוך

עובדי הבנק זכאים להטבות בגין ניצול ימי חופשה ומחלה וחלקם גם למענקי יובל ומענקי הסתגלות. הטבות אלה מטופלות כהטבות אחרות לטווח ארוך, מאחר שהבנק צופה כי הטבות אלה ינוצלו ומחויבות הבנק בגינן תסולק במהלך תקופת העסקה ולאחר שנה מתום תקופת הדיווח השנתית בה סיפקו העובדים את השירות המתייחס.

ההתחייבות בשל הטבות אחרות לזמן ארוך נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה בדומה להטבות לאחר סיום העסקה.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח או הפסד בתקופה שבה הן התהוו.

יג. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

- (1) פרויקט השיפורים בתקינה הבין-לאומית לשנים 2018-2020
 בחודש מאי 2020 פרסם ה-IASB תיקונים מסוימים במסגרת פרויקט השיפורים מחזור 2018-2020. להלן התיקון העיקרי המתייחס ל-IFRS 9:
 התיקון ל-IFRS 9 מבהיר אילו עמלות על הבנק לכלול כאשר הוא מבצע את מבחן "עשרת האחוזים" בסעיף ב.3.3.6 ב-IFRS 9, כאשר הוא בוחן אם תנאים של מכשיר חוב שתוקן או שהוחלף שונים באופן מהותי ממכשיר החוב המקורי.
 התיקון יושם לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2022 או לאחריו. יישום מוקדם יותר אפשרי. התיקון יושם לגבי מכשיר החוב שתוקן או שהוחלף החל מהשנה שבה יושם התיקון לתקן לראשונה.
- (2) תיקון ל-1-IAS, הצגת דוחות כספיים
 בחודש ינואר 2020 פרסם ה-IASB תיקון ל-1-IAS בדבר הדרישות לסיווג התחייבויות כשוטפות או כלא שוטפות (להלן: התיקון).
 התיקון מבהיר את העניינים הבאים:
- מהי הכוונה בזכות בלתי מותנית לדחות את הסילוק;
 - זכות הדחייה חייבת להתקיים לתום תאריך הדיווח;
 - סיווג אינו מושפע מהסבירות שישות תממש את זכות הדחייה;
 - רק אם נגזר המשובץ בהתחייבות המירה הינו מכשיר הוני, התנאים של ההתחייבות לא ישפיעו על סיווגו.
- התיקון יושם לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 לינואר 2023 או לאחריו. יישום מוקדם אפשרי. התיקון יושם בדרך של יישום למפרע.
 הבנק בוחן את השפעת התיקון על הסכמי ההלוואות הנוכחיים שלו.
- (3) תיקון ל-8-IAS מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות
 ה-IASB פרסם בחודש פברואר 2021 תיקון לתקן חשבונאות בין-לאומי 8: מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות (להלן: התיקון). מטרת התיקון הינה להציג הגדרה חדשה של המונח "אומדנים חשבונאיים".
 אומדנים חשבונאיים מוגדרים כ"סכומים כספיים בדוחות הכספיים הכפופים לאי ודאות במדידה". התיקון מבהיר מהם שינויים באומדנים חשבונאיים וכיצד הם נבדלים משינויים במדיניות החשבונאית ומתיקוני טעויות.
 התיקון יושם באופן צופה פני עתיד לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 והוא חל על שינויים במדיניות חשבונאית ובאומדנים חשבונאיים המתרחשים בתחילת אותה תקופה או אחריה. יישום מוקדם אפשרי.
 הבנק בוחן את השלכות התיקון על הדוחות הכספיים.

י.ד. מסים

על פי חוק בנק ישראל התש"ע-2010 לעניין תשלום מסים, ארנונות, אגרות ותשלומי חובה אחרים, דין הבנק כדון המדינה. אשר למיסוי השקעותיו של הבנק בעולם – הבנק פטור ממס בגין ניירות ערך זרים על מרבית השקעותיו. הוצאות המס שבגין מחויב הבנק בגין השקעותיו בעולם, מוצגות בדוח רווח או הפסד בסעיף "הוצאות שונות, נטו".

טו. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים, הפעיל הבנק שיקול דעת ושקל את השיקולים לגבי הנושאים הבאים, שלהם השפעה על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. הערכת המודל העסקי

הבנק מבצע הערכה של מטרת המודל העסקי לפיו מוחזקים נכסים פיננסיים ברמת תיק, שכן הדבר משקף בצורה הטובה ביותר את אופן ניהול הנכסים ואת מסירת המידע להנהלה. המידע שנלקח בחשבון כולל:

- מטרת החזקת התיק למסחר, לגביית תזרימי מזומנים חוזיים, וכו';
- תדירות, ערך ותזמון מכירות (הן בעבר והן בעתיד);
- כיצד ביצועי המודל העסקי והנכסים הפיננסיים מוערכים ומדווחים לאנשי מפתח בהנהלת הבנק;
- הסיכונים המשפיעים על ביצועי המודל העסקי והאופן שבו מנוהלים סיכונים אלה;
- כיצד מתוגמלים מנהלי ההשקעות. לדוגמה, האם הפיצוי מבוסס על השווי ההוגן של הנכסים המנוהלים או על תזרימי המזומנים החוזיים שנגבו;
- האם גביית תזרימי מזומנים חוזיים (לדוגמה, הכנסות ריבית שהתקבלו), מייצגת חלק משמעותי מתשואות התיקים.

2. חישוב הפרשה להפסדי אשראי חוזיים

הבנק מעריך את ההפרשה להפסדי אשראי חוזיים (ECL) של כל המכשירים הנמדדים בעלות מופחתת או של מכשירי חוב הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

ה-ECL מחושב על פי הנוסחה הבאה: $ECL = PD * LGD * EAD$.

א. PD – Probability of default - ההסתברות לחדלות פירעון (%) - היא אומדן של ההסתברות לחדלות פירעון לאופק זמן נתון. אומדני PD הינם אומדנים לתאריך מסוים, המחושבים על סמך מודלים של דירוג סטטיסטי ומוערכים באמצעות כלי דירוג המותאמים לקטגוריות השונות של צדדים נגדיים ושל חשיפות. החישוב של PD עבור צדדים נגדיים זרים באופק של עד שנה מבוסס על מטריצות מעבר שפותחו על ידי בלומברג עבור גופים תאגידיים (DRSK) וריבוניים (SRSK), תוך שימוש בנתונים פיננסיים, מקרו כלכליים ונתונים לגבי ביצועי אשראי.

ב. LGD - Loss given default - ההפסד הצפוי בהינתן חדלות פירעון (%) - הוא אומדן ההפסד שייגרם בקרות אירוע של חדלות פירעון. סכום זה מבוסס על ההפרש שבין תזרימי המזומנים שאמורים להתקבל בהתאם לחוזה, לבין תזרימי המזומנים שהמלווה מצפה לקבל בפועל, בהתחשב גם בתזרימי המזומנים שעשויים להתקבל ממימוש ביטחונות. שיעור זה מתבסס על נתוני שיעור ההתאוששות מחדלות פירעון, ה-RR (Recovery rate).

ג. EAD – Exposure at default - היקף החשיפה בעת חדלות פירעון. ה-EAD של נכס פיננסי מחושב כערך בספרים ברוטו (כולל ריבית שנצברה).

3. הטבות לעובדים

בסיס לחישוב אקטוארי – ראו ביאור 9א'.

4. שווי הוגן

טכניקות הערכה המיושמות למדידת שווי הוגן – ראו ביאור 12.

ביאור 3 | יתרות מטבע חוץ

בהתאם לחוק, מופקד הבנק על החזקת יתרות מטבע החוץ של המדינה ועל ניהולן ואחראי לתמוך בפעילות הסדירה של שוק מטבע החוץ בישראל.

יתרות מטבע החוץ הן נכסים והתחייבויות במטבע חוץ, המוחזקים על ידי בנק ישראל מחוץ לישראל, לשם מילוי תפקידיו.

יתרות מטבע החוץ מושקעות במכשירים פיננסיים שונים, שרובם מנוהלים פנימית על ידי הבנק וחלקם מנוהלים על ידי מנהלים חיצוניים, במסגרת מדיניות ההשקעה שמתווה הוועדה המוניתרית.

להלן הרכב יתרות מטבע חוץ לפי סוג ההשקעה:

ליום 31 בדצמבר			
2020	2021		
מיליוני שקלים חדשים			
132,735	170,870	.א.3	מזומנים ושווי מזומנים
			ניירות ערך (א)
276,001	302,348		איגרות חוב ממשלתיות, רב לאומיות ומהמגזר הציבורי
31,458	38,324		איגרות חוב תאגידיות
30,515	23,927		ניירות ערך מסחריים
9,725	9,266		ניירות ערך מגובי משכנתאות
73,226	115,475		מניות
420,925	489,340		סך ניירות הערך
			נכסים אחרים (ב)
8,966	3,240	.1.ב.3	פיקדונות לזמן קצר
3,417	539	.2.ב.3	נכסים שונים
12,383	3,779		סך הנכסים האחרים
6,606	14,534	.ג.3	קן המטבע הבין-לאומית (ב)
			התחייבויות אחרות (ב)
(11,811)	(16,754)	.2.ב.3	ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי רכש חוזר (Repo)
(96)	(1,681)		התחייבויות שונות
(11,907)	(18,435)		סך ההתחייבות האחרות
		.ד.3	מכשירים פיננסיים נגזרים (א)
466	2,665		נכסים
(4,042)	(345)		התחייבויות
(3,576)	2,320		סך המכשירים הפיננסיים הנגזרים
557,166	662,408		סך כל יתרות מטבע חוץ

קטגוריות המדידה לכל מכשיר פיננסי:

א. נכסים פיננסיים / התחייבויות פיננסיות הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

ב. נכסים פיננסיים / התחייבויות פיננסיות הנמדדים בעלות מופחתת.

להלן התפלגות יתרות מטבע חוץ לפי סוגי המטבעות בכל סוף שנה כדלהלן:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
באחוזים		
65.6	64.9	דולר ארצות הברית
28.4	28.6	אירו
2.6	2.7	לירה שטרלינג
3.4	3.8	אחרים
100	100	סך הכול

ביאור 3.א. | מזומנים ושווי מזומנים

להלן הרכב יתרת המזומנים ושווי המזומנים של הבנק:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
126,643	170,635	חשבונות עובר ושב בבנקים מרכזיים
142	235	חשבונות עובר ושב המשמשים לניהול חיצוני
5,950	-	פיקדונות במטבע חוץ ¹
132,735	170,870	סך כל המזומנים ושווי המזומנים

¹פיקדונות בבנקים מרכזיים אשר מועד פירעונם לא עולה על שלושה חודשים ממועד ההשקעה.

שיעורי הריבית השנתיים על חשבונות עובר ושב נעים בין 1.3% - לבין 0.35% (בשנת 2020 שיעורי הריבית היו דומים).

שיעור הריבית ליום 31 בדצמבר 2020 בהפקדות לזמן קצר בבנקים מרכזיים עד שלושה חודשים עמד על 0.22%.

ביאור 3.ב. | נכסים אחרים בחו"ל והתחייבות אחרות לחו"ל

1. סעיף זה כולל פיקדונות לזמן קצר בבנקים מרכזיים או במוסדות פיננסיים שתקופתם המקורית עולה על שלושה חודשים ממועד ההשקעה ושאין עונים להגדרה של שווי מזומנים. הפיקדונות מוצגים בעלותם המופחתת בהתאם לתנאי הפקדתם. שיעורי הריבית השנתיים בפיקדונות אלה נעים בין -0.62% לבין 0.58% (בשנת 2020 בין 0.08% לבין 0.35%).
2. סעיף זה כולל בעיקר את הביטחונות הנדרשים להעמדה, על ידי הבנק או לטובת הבנק, מול גופים פיננסיים שונים, בהתאם לחשיפה של הבנק למכשירים פיננסיים נגזרים (כאשר הביטחונות הם לטובת הבנק הם יוצגו במסגרת ההתחייבויות) וכן מזומן מיועד המשמש כבטוחה לפעילות בחוזים עתידיים ונגזרים. המזומן המיועד מוצג בהתאם לתנאי הפקדתו.

ביאור 3.ג. | קרן המטבע הבין-לאומית

בהתאם לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010 סעיף 82, ייצוג לפני מוסדות כספיים בין-לאומיים הבנק ייצג את המדינה בקרן המטבע הבין-לאומית – ה-IMF (להלן: "קרן המטבע").

קרן המטבע יצרה נכס רזרבה בין-לאומי בשם זכויות המשיכה המיוחדות (Special Drawing Rights - SDR).

כל הפעילות, הנכסים וההתחייבויות מול קרן המטבע נקובות ב-SDR. ערכו של ה-SDR מפורסם על ידי קרן המטבע ומחושב על בסיס סל מטבעות משוקלל הכולל את דולר ארצות הברית, אירו, ין יפני, לירה שטרלינג ויואן סיני. קרן המטבע היא נושה מועדף.

קרן המטבע מעולם לא מימשה הפסד על הלוואות במסגרת הסכמי הלוואות שלה. מכיוון שכל התביעות הן נגד קרן המטבע, אין לישראל חשיפת אשראי לצד שלישי בקשר להלוואות אלה.

להלן ריכוז הנכסים וההתחייבויות מול קרן המטבע:

ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	2020	2021	
מיליוני SDR		מיליוני שקלים חדשים		
1,921	1,921	8,914	8,469	המכסה בקרן המטבע הבין-לאומית
16	8	76	35	הלוואות NAB
893	2,775	4,145	12,233	זכויות משיכה מיוחדות (SDRs)
2,830	4,704	13,135	20,737	סך כל נכסי קרן המטבע הבין-לאומית
(204)	(204)	(944)	(897)	פיקדונות
(1,203)	(1,203)	(5,585)	(5,306)	שטרות המופקדים בבנק
(1,407)	(1,407)	(6,529)	(6,203)	סך כל ההתחייבויות לקרן המטבע הבין-לאומית במטבע מקומי
1,423	3,297	6,606	14,534	יתרת קרן המטבע הבין-לאומית
(884)	(2,725)	(4,100)	(12,013)	זכויות משיכה מיוחדות שהוקצו
539	572	2,506	2,521	סך כל היתרה בקרן המטבע הבין-לאומית¹

¹היתרות נושאות ריבית בהתאם לתנאי קרן המטבע. שיעור הריבית ב-31 בדצמבר 2021 הוא 0.077% (שיעור הריבית ביום 31 בדצמבר 2020 הוא 0.08%).

נכסים והתחייבויות הקשורים לקרן המטבע

א. המכסה בקרן המטבע הבין-לאומית –

לכל מדינה החברה בקרן המטבע הבין-לאומית יש מכסה (Quota) להשתתפות בהון הקרן, הנקובה במטבע SDR. המכסה בקרן המטבע קובעת את כמות המשאבים הכספיים המרבית שהמדינה החברה מחויבת לספק לקרן המטבע. מדינה משלמת 25% מהמכסה שלה במטבעות חוץ מקובלים או ב-SDR ואת 75% הנותרים במטבע שלה.

חלק מהמכסה המשולם במזומן ניתן למשיכה על ידי המדינה וחלקה האחר מופקד בבנק המרכזי של המדינה בפיקדונות ובשטרות צמודים ל-SDR (ראו סעיפים ד', ה').

המכסה מגדירה את כוח ההצבעה של מדינה חברה בהחלטות של קרן המטבע.

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 יש לישראל 20,668 קולות המייצגים 0.41% מסך ההצבעות (ללא שינוי מיום 31 בדצמבר 2020).

ישראל חברה בקרן המטבע מאז 12 ביולי 1954.

ב. הלוואות NAB –

החל מספטמבר 2010, משולבת מדינת ישראל בהסדר של קרן המטבע בשם NAB – Borrow (New Arrangements to Borrow). לפי הסדר זה, מדינות ובהן ישראל, מעמידות לקרן המטבע קו אשראי ובמסגרתו ניתנות הלוואות שמועד פירעונן הוא כעבור עשר שנים. בהתאם להסדר, יש אפשרות שההלוואות יוחזרו למדינות במועד מוקדם יותר, לפי בקשתן במקרה שהן תזדקקנה לכספים אלה.

ביום 1 בינואר 2021 נכנס לתוקף הסדר NAB מחודש, לפיו מסגרת קו האשראי של המדינות המשתתפות בתוכנית זו הוכפלה בהסכמתן. תקרת קו האשראי שבנק ישראל מעמיד לשימוש קרן המטבע ליום 31 בדצמבר 2021 עומדת על 680 מיליון SDR – 2,998 מיליון שקלים חדשים (תקרת קו האשראי ליום 31 בדצמבר 2021 עמדה על 340 מיליון SDR – 1,578 מיליון שקלים חדשים). מכיוון שכל התביעות הן נגד קרן המטבע, אין לישראל חשיפת אשראי לצד שלישי בקשר להלוואות אלה.

ג. זכויות משיכה מיוחדות (SDRs) –

הן נכס רזרבה שווה ערך למטבע חוץ, המוקצה על ידי קרן המטבע למדינות החברות, באופן יחסי לגודל מכסתן.

ערכו של ה-SDR כנכס רזרבה נובע מההתחייבויות של המדינות החברות להחזיק ולקבל SDR ולכבד התחייבויות שונות הקשורות לתפעול מערכת זו.

חברות קרן המטבע זכאיות להחליף יתרות אלה כנגד מטבע חוץ.

היתרה נושאת ריבית בהתאם לתנאי הקרן. קרן המטבע הקצתה במהלך השנה לישראל כ-1.8 מיליארד SDR וזאת כחלק מהקצאה של קרן המטבע לכל המדינות החברות בארגון בסך כולל של כ-650 מיליארד דולר במטרה להגדיל את הרזרבות בעולם, לבנות אמוון, לקדם את היציבות של הכלכלה העולמית ובמיוחד כדי לסייע למדינות החלשות יותר בעולם בהתמודדות עם ההשלכות הכלכליות של מגיפת הקורונה. במקביל לגידול זה בנכסי קרן המטבע נוספה התחייבות ארוכת טווח לקרן המטבע בסכום שהוקצה (ראו סעיף ו').

- ד. פיקדונות – כוללים 2 סוגים:
פיקדון 1 משמש לעסקאות ופעולות של קרן המטבע (לרבות תשלומי חבר, רכישות, רכישות חוזרות, החזר הלוואות ומכירות בשקלים).
פיקדון 2 משמש להוצאות הנהלה וכלליות של קרן המטבע במקומי ובתחומי המדינה. הפיקדונות נקובים במטבע מקומי הצמוד לשער ה-SDR כפי שמפורסם על ידי קרן המטבע.
- ה. שטרות המופקדים בבנק –
שטרות שהונפקו על ידי הבנק כנגד הגדלת המכסה בהשתתפות בהון של קרן המטבע ומופקדים בבנק. השטרות נקובים במטבע מקומי הצמוד לשער ה-SDR כפי שמפורסם על ידי הקרן.
- ו. זכויות משיכה מיוחדות שהוקצו -
מדובר בכספים שמדינות החברות בקרן המטבע התחייבו לקנות מהקרן. להתחייבות זו לא נקבע מועד פירעון והיא נושאת ריבית בהתאם לתנאי הקרן.
קרן המטבע מקצה למדינות החברות בה זכויות משיכה מיוחדות באופן יחסי לגודל מכסתן.
- יתרת הבנק בקרן המטבע נמדדות בעלות מופחתת ומשוערכות בהתאם לשער ה-SDR המפורסם על ידי הקרן. רווחים והפסדים לשיערוך שער חליפין הנובעים משיערוך נכסים והתחייבויות של קרן המטבע מוכרים בדוח רווח או הפסד.

ביאור 3.ד. | מכשירים פיננסיים נגזרים

הסעיף כולל עסקות בין מטבעות חוץ: עסקות המרה (Spots), עסקות עתידיות המסולקות ברוטו (Forwards), עסקות עתידיות המסולקות נטו מסוג NDF (Non Deliverable Forwards) ועסקאות החלף (Currency Swaps) - עסקאות אלה כלולות במאזן החל ממועד קשירתן. כנגד חלק מהעסקאות האמורות, הבנק משלם או מקבל ביטחונות (ראו ביאור 3.ב).

ביאור 4 | השקעה ב-BIS

סעיף 82 בחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, קובע כי הבנק ייצג את המדינה בבנק להסדרי סליקה בין-לאומיים (BIS- Bank for International Settlements).
הבנק להסדרי סליקה בין-לאומיים (להלן: ה-"BIS") הוא ארגון בין-לאומי של בנקים מרכזיים שמטרתו לטפח שיתוף פעולה בין-לאומי בענייני מטבע ופיננסיים ולפעול כבנק עבור בנקים מרכזיים.
בנק ישראל מחזיק ב-BIS ב-3,211 מניות לפי שווי של כ-398 מיליון שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021 (כ-399 מיליון שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2020). המניות מוחזקות כחלק מתפקידו של הבנק כבנק מרכזי ובכך הן ארוכות בטבען. כל בעל מניות זכאי לקבל חלק יחסי מהשווי הניכסי הנקי של הבנק, בכפוף להנחה של 30%. מניות ניתנות להעברה רק בהסכמה מראש של ה-BIS. לבנק אין כוונה למכור את המניות.
הבנק מחשב את השווי ההוגן לפי שיעור ההחזקה היחסי שלו בהון הבנק של ה-BIS, בניכוי 30%. ניכוי זה נובע מרכישות חוזרות של מניות שבוצעו על ידי ה-BIS משנות השבעים ומהחלטה של בית דין לערעורים בהאג בפסק דין שהתקבל בשנת 2001.

הבנק מגדיר את ההשקעה ב-BIS כהשקעה אסטרטגית ולפיכך שינויים בשווי ההון של ההשקעה מוכרים ברווח כולל אחר ומצטברים בקרן השיערוך להשקעות בהון בהתאם להוראות IFRS 9. דיבידנדים מוכרים בדוח על הרווח או הפסד, שכן הם מייצגים תשואה על ההון ולא החזר של הון מושקע לבעלי המניות.

ביאור 5 | מכשירים פיננסיים בארץ

ליום 31 בדצמבר 2021		
שיעור ריבית ממוצע	יתרה בספרים	
באחוזים	מיליוני שקלים חדשים	
		נכסים:
		איגרות חוב במטבע מקומי (א)
0.063%	83,630	איגרות חוב ממשלתיות
0.13%	3,024	איגרות חוב תאגידיות
	86,654	
		הלוואות למוסדות פיננסיים
		הלוואות לתאגידיים בנקאים (ב)
-0.1%, 0.1%	40,028	ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר (ג)
0.1%	100	
	40,128	
		התחייבויות:
		יתרות התאגידיים הבנקאים כנגד חובת נזילות (ד)
-	73,582	יתרות במטבע מקומי
-	7,886	יתרות במטבע חוץ - פמ"ח
	81,468	
		כלי ספינה מוניטרים:
0.1%	474,005	פיקדונות לזמן קצוב (ה)
0.03%	114,984	מלווה קצר מועד (מק"מ) (ו)
	588,989	
		יתרות הממשלה (ז)
0.6%	44,053	יתרות במטבע מקומי
0.06%	5,669	יתרות במטבע חוץ
	49,722	

ליום 31 בדצמבר 2020		
שיעור ריבית ממוצע	יתרה בספרים	
באחוזים	מיליוני שקלים חדשים	
נכסים:		
איגרות חוב במטבע מקומי (א)		
0.12%	46,995	איגרות חוב ממשלתיות
0.13%	3,350	איגרות חוב תאגידיות
	50,345	
הלוואות למוסדות פיננסיים		
-0.1%, 0.1%	19,564	הלוואות לתאגידים בנקאים (ב)
0.1%	1,497	ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר (ג)
	21,061	
התחייבויות:		
יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת מזילות (ד)		
-	53,499	יתרות במטבע מקומי
-	1,518	יתרות במטבע חוץ - פמ"ח
	55,017	
כלי ספינה מוניטרים:		
0.13%	365,002	פיקדונות לזמן קצוב (ה)
0.08%	86,975	מלווה קצר מועד (מק"מ) (ו)
	451,977	
יתרות הממשלה (ז)		
0.96%	41,456	יתרות במטבע מקומי
0.41%	6,169	יתרות במטבע חוץ
	47,625	

להלן פירוט המכשירים הפיננסיים בארץ:

א. **איגרות חוב במטבע מקומי** – איגרות חוב ממשלתיות ואיגרות חוב תאגידיות במטבע מקומי. הבנק השיק בחודש מרץ 2020 מספר תוכניות לרכישת איגרות חוב ממשלתיות בשוק המשני במטרה להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית וביציבות הפיננסית. התוכניות הסתיימו בסוף שנת 2021. בחודש יולי 2020, על רקע החמרה נוספת במצב הכלכלי, השיק הבנק תוכנית לרכישת איגרות חוב תאגידיות בהיקף של עד 15 מיליארד שקלים חדשים כדי להרחיב את הסיוע למשק במתן מענה לצרכי האשראי בו. הרכישות הסתיימו בתחילת שנת 2021. איגרות החוב כוללות איגרות חוב ממשלתיות ותאגידיות הצמודות למדד המחירים לצרכן הידוע בתאריך המאזן ואיגרות חוב ממשלתיות ותאגידיות שאינן צמודות. איגרות החוב מוצגות בהתאם לעלותן המופחתת, כפוף לירידת ערך. יתרת ההשקעה באיגרות חוב תאגידיות כוללת הפרשה להפסדי אשראי חזויים ליום 31 בדצמבר 2021 בסך של כ-3 מיליון שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 בסך של כ-4 מיליון שקלים חדשים) אשר הקטינה את יתרת ההשקעה ונזקפה לדוח רווח או הפסד.

להלן דירוג האשראי לאיגרות החוב התאגידיות במטבע מקומי:

איגרות חוב תאגידיות					
ליום 31 בדצמבר 2021					
סה"כ	BBB+	A+,A,A-	AA+,AA,AA-	AAA	
3,024	1	718	1,663	642	במיליוני שקלים חדשים
100%	0%	24%	55%	21%	באחוזים
ליום 31 בדצמבר 2020					
3,350	1	839	1,847	663	במיליוני שקלים חדשים
100%	0%	25%	55%	20%	באחוזים

- ב. **הלוואות לתאגידים בנקאים** – הלוואות אשר ניתנו לתאגידים בנקאים במטרה להגדיל את היצע האשראי הבנקאי לעסקים קטנים וזעירים, כדי לסייע להם לצלוח את משבר הקורונה. כנגד הלוואות מקבל בנק ישראל ביטחונות מהתאגידים הבנקאים. הלוואות ניתנו לתקופות של 3 או 4 שנים ונושאות ריבית בשיעורים של 0.1% או 0.1%- לשנה המשולמת בסוף התקופה, בהתאם להחלטות הוועדה המוניתרית כפי שפורסמו. בהתאם להערכות הבנק, שווי הלוואות לא עולה על שווי הביטחונות ולכן לא נרשמה הפרשה לירידת ערך בשל הפסדי אשראי חזויים.
- ג. **ניירות ערך במסגרת הסכמי מכר חוזר** – בחודש מרץ 2020 הבנק החל ברכישת איגרות חוב ממשלתיות, איגרות חוב תאגידיות או מלווה קצר מועד (מק"מ) מול גופים מוסדיים וקרנות נאמנות בכפוף להסכם בדבר מכירתן בעתיד. מטרת רכישות אלה להגדיל את הנזילות בשווקים הפיננסיים שבהם פועלים הגופים הפיננסיים השונים. העסקאות הן לתקופה של שבוע או של חודש ונושאות ריבית בנק ישראל.
- ד. **יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת נזילות** – יתרות עובר ושב של התאגידים הבנקאים במטבע מקומי ובמטבע חוץ (דולר) המשמשים נכס נזיל כנגד פיקדונות של תושבי ישראל או תושבי חוץ בהתאם לחובת הנזילות החלה עליהם. שיעור חובת הנזילות תלוי בסוג הפיקדון: 6% על פיקדונות עו"ש, 3% פיקדון לטווח של שבוע עד שנה ולפיקדונות מעל שנה אין חובת נזילות. בנק ישראל לא משלם לבנקים ריבית על חובת הנזילות ועל עודפי הנזילות.
- ה. **פיקדונות לזמן קצוב** – בנק ישראל מקבל מהתאגידים הבנקאים פיקדונות לזמן קצוב בשקלים לפי סעיף 36 (ב) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010. הפיקדונות מתקבלים במכרז לתקופות של יום, שבוע ותקופת נזילות. פיקדונות אלה לא משמשים נכס נזיל כנגד חובת הנזילות של התאגידים הבנקאים. נוסף על כך מתקבלים פיקדונות במסגרת חלון הפיקדונות שעומד לרשות התאגידים הבנקאים, בריבית של 0.1% מתחת לריבית בנק ישראל. שיעור הריבית הממוצע על הפיקדונות לזמן קצוב ליום 31 בדצמבר 2021 - 0.1% (ליום 31 בדצמבר 2020 - 0.1%). שיעור הריבית הממוצע על הפיקדונות לזמן קצוב במכרז, עמד בשנת 2021 על 0.1% (בשנת 2020 - 0.13%). שיעור הריבית על הפיקדונות בחלון הפיקדונות ליום 31 בדצמבר 2021, עמד על 0% (ליום 31 בדצמבר 2020 - 0%).

1. **מלווה קצר מועד (להלן: "מק"מ)** – נייר ערך המונפק במכרז לציבור על ידי בנק ישראל ומשמש כאחד הכלים המוניטרים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ, מונפק לטווח של עד שנה, לא צמוד ולא נושא ריבית; המק"מ נמכר ונסחר במחיר נמוך מערכו הנקוב (נסחר בניכיון). המק"מ מוצג בהתאם לעלותו המופחתת.
2. **יתרות הממשלה** – יתרות הממשלה מורכבים מיתרות במטבע מקומי ויתרות במטבע חוץ. יתרות הממשלה בבנק ישראל ניתנות לקיזוז ביניהן, למעט מספר יתרות חריגות.
1. יתרות הממשלה במטבע מקומי – הן יתרות שוטפות ויתרות המשמשות להשאלת איגרות חוב המיועדות למימון הפעילות התקציבית. על היתרות השוטפות ניגבת מהממשלה (ביתרת חובה) או משולמת לממשלה (ביתרת זכות), ריבית בשיעור החל מריבית בנק ישראל בתוספת 1.5% ועד לריבית בנק ישראל לפי מדרגות סכומים. על יתרות הממשלה המשמשות להשאלת איגרות חוב ועל יתרות ממשלה נוספות, משולמת ריבית שונה.
2. יתרות הממשלה במטבע חוץ – עיקר היתרה הינה בגין יתרות שוטפות המשמשות למימון הפעילות התקציבית. על חלק מיתרות אלה משולמת ריבית בגובה שיעור הריבית על שטרי אוצר אמריקאים שמועד פדיונם הממוצע הוא כעבור 6 חודשים.

ביאור 6 | נכסים אחרים בארץ

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
106	103	אשראי לממשלה (1)
79	89	הלוואות לעובדים
3	8	חייבים שונים
188	200	סך כל הנכסים האחרים

1. הסעיף כולל אשראי שניתן לממשלת ישראל לצורך השקעה משותפת עם ממשלת ארצות הברית בקרנות דו-לאומיות למחקר, לפיתוח תעשייתי ולמדע. עיקר ההשקעה נקוב בדולר ארצות הברית.
- כספי הקרנות הופקדו על ידי הקרנות כפיקדונות בבנק ישראל ומוצגים בדוח על המצב הכספי במסגרת ההתחייבויות בארץ בסעיף "התחייבויות אחרות במטבע מקומי".
- האשראי ופיקדונות הקרן נושאים ריבית קבועה בשיעור של 4% ו-4.125% צמודה למדד או ריבית על בסיס הליבור.

ביאור 7 | רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים

להלן ההרכב והתנועה לשנת 2021:

סך הכול	נכסים בלתי מוחשיים ²	סך הכול	מחשבים וציוד אלקטרוני ²	ציוד, ריהוט וכלי רכב ²	קרקע ומבנים ¹	
מיליוני שקלים חדשים						
עלות:						
1,407	261	1,146	435	111	600	יתרה ליום 1 בינואר 2021
67	39	28	10	4	14	תוספות השנה
(11)	-	(11)	(6)	(4)	(1)	גריעות השנה
1,463	300	1,163	439	111	613	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
פחת שנצבר:						
584	171	413	252	61	100	יתרה ליום 1 בינואר 2021
105	31	74	56	7	11	תוספות
(9)	-	(9)	(6)	(3)	-	גריעות
680	202	478	302	65	111	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
783	98	685	137	46	502	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2021
823	90	733	183	50	500	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2020

¹ העלות של הקרקע בקריה בירושלים והעלות המופחתת של המבנים שעליה ליום 31 בדצמבר 2021 הן בסך 472 מיליון שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 כ-479 מיליון שקלים חדשים), הבנק אינו רשום כחוכר במגרשי הבנק. החכירה פקעה ב-30 ביוני 2016 ומאז פועל הבנק מול רשות מקרקעי ישראל לשם חידוש החכירה. הבנק עשוי להידרש לשלם דמי חכירה בעת חידוש החכירה. בשלב זה אין ביכולת הבנק להעריך מתי רשות מקרקעי ישראל תחדש את הסכם החכירה עם הבנק והאם החידוש צפוי לטמון בחובו תשלום כלשהו ולפיכך נכון למועד פרסום לא נרשמה הפרשה בגין כך.

² בשנת 2019 החל הבנק בהפעלת "מערכת נתוני אשראי". מערכת זו הוקמה מתוקף חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016, כחלק מהצעדים לקידום התחרות בשוק האשראי בישראל. יתרת העלות המופחתת של מערכת נתוני האשראי ליום 31 בדצמבר 2021 עמדה על כ-99 מיליון שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 כ-141 מיליון שקלים חדשים).

להלן ההרכב והתנועה לשנת 2020:

סך הכול	נכסים בלתי מוחשיים ²	סך הכול	מחשבים וציוד אלקטרוני ²	ציוד, ריהוט וכלי רכב ²	קרקע ומבנים ¹	
מיליוני שקלים חדשים						
עלות:						
1,329	236	1,093	427	113	553	יתרה ליום 1 בינואר 2020
95	25	70	15	8	47	תוספות השנה
(17)	-	(17)	(7)	(10)	-	גריעות השנה
1,407	261	1,146	435	111	600	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
פחת שנצבר:						
496	142	354	200	61	93	יתרה ליום 1 בינואר 2020
103	31	72	58	7	7	תוספות
(15)	-	(15)	(6)	(9)	-	גריעות
584	173	411	252	59	100	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
823	88	735	183	52	500	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2020
833	94	739	227	52	460	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2019

¹העלות של הקרקע בקריה בירושלים והעלות המופחתת של המבנים שעליה ליום 31 בדצמבר 2020 הן בסך 479 מיליון שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 כ-436 מיליון שקלים חדשים), הבנק אינו רשום כחוכר במגרשי הבנק. החכירה פקעה ב-30 ביוני 2016 ומאז פועל הבנק מול רשות מקרקעי ישראל לשם חידוש החכירה. הבנק עשוי להידרש לשלם דמי חכירה בעת חידוש החכירה. בשלב זה אין ביכולת הבנק להעריך מתי רשות מקרקעי ישראל תחדש את הסכם החכירה עם הבנק והאם החידוש צפוי לטמון בחובו תשלום כלשהו ולפיכך נכון למועד פרסום לא נרשמה הפרשה בגין כך.

²בשנת 2019 הבנק החל בהפעלת "מערכת נתוני אשראי". מערכת זו הוקמה מתוקף חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016, כחלק מהצעדים לקידום התחרות בשוק האשראי בישראל. יתרת העלות המופחתת של מערכת נתוני האשראי ליום 31 בדצמבר 2020 עמדה על כ-141 מיליון שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 כ-192 מיליון שקלים חדשים).

ביאור 8 | שטרי כסף ומעות במחזור

הסעיף מייצג את יתרת השטרות והמטבעות במחזור המוחזקים על ידי הציבור. ההתחייבויות מוצגת בדוח על המצב הכספי של הבנק לפי הערך הנקוב. החבות בגין השטרות והמטבעות שהונפקו היא ההתחייבות נטו לאחר קיזוז שטרות ומטבעות שבידי הבנק. להלן פירוט השטרות והמטבעות שהיו במחזור:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
1,050	1,126	עשרים שקלים חדשים
3,527	3,731	חמישים שקלים חדשים
18,106	18,274	מאה שקלים חדשים
80,444	87,073	מאתיים שקלים חדשים
2,670	2,866	מעות במחזור
6	6	מטבעות זיכרון
2	2	אחר ¹
105,805	113,078	סך כל שטרי הכסף והמעות במחזור

¹פריטי מטבע מיוחדים הנמצאים במחזור.

ביאור 9 | התחייבויות אחרות בארץ

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
6,929	7,257	התחייבויות בגין הטבות לעובדים ולגמלאים (א)
73	44	התחייבויות לזכויות עובדים ואחרות (ב)
1,406	1,515	זכאים שונים ¹
8,408	8,816	סך כל ההתחייבויות האחרות

¹היתרה עיקרה חשבונות של גופים סטטוטוריים המנוהלים בבנק ישראל.

א. התחייבות בגין הטבות לעובדים ולגמלאים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לזמן קצר, הטבות לאחר סיום העסקה והטבות אחרות לטווח ארוך, כמפורט בביאור עיקרי המדיניות החשבונאית. עיקר ההתחייבות כוללת התחייבויות אקטואריות בגין הטבות לעובדים ולגמלאים לאחר תום תקופת העסקתם. הטבות אלה כוללות תשלומי קצבאות עתידיות לעובדי הבנק שהוכרו על ידי הבנק כמבוטחים בפנסיה תקציבית, מענקי פרישה וכן הטבות אחרות לאחר העסקה והכול על פי הסכם הגמלאות לעובדי הבנק, גמלאיו ושאריהם.

התחייבות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויים לעובדי הבנק שאינם מבוטחים בפנסיה תקציבית, מכוסה על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים בקופות מוכרות לפנסיה ולפיצויים. הסכומים שהופקדו, כאמור, אינם בשליטתו ובניהולו של הבנק.

א. הטבות לאחר סיום העסקה

1. תוכניות להפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פיו הפקדותיו השוטפות של הבנק בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטרות אותו מכל התחייבות נוספת לעובדים שבגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלה וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות להפקדה מוגדרת.

ליום 31 בדצמבר	
2020	2021
מיליוני שקלים חדשים	
25	28
הוצאות בגין תוכניות להפקדה מוגדרת	

2. תוכניות להטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכניות להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי הבנק כתוכנית להטבה מוגדרת, לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים.

שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת:

שנת 2021:

הפסד (רווח) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר				הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד					
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021	סה"כ השפעה על רווח כולל אחר בתקופה	רווח אקטוארי בגין סטיות בניסיון	הפסד אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	תשלומים	עלות שירות עבר והשפעת סילוקים	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות שוטף	יתרה ליום 1 בינואר, 2021	
מיליוני שקלים חדשים				מיליוני שקלים חדשים					
7,257	431	(13)	444	(323)	220	18	105	97	6,929

התחייבות להטבה מוגדרת

שנת 2020:

הפסד (רווח) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר				הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד					
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2020	סה"כ השפעה על רווח כולל אחר בתקופה	רווח אקטוארי בגין סטיות בניסיון	הפסד אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	תשלומים	עלות שירות עבר והשפעת סילוקים	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות שוטף	יתרה ליום 1 בינואר, 2020	
מיליוני שקלים חדשים				מיליוני שקלים חדשים					
6,929	121	(113)	234	(318)	208	3	114	91	6,916

התחייבות להטבה מוגדרת

ב. ההנחות העיקריות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
באחוזים		
0.94-1.56	0.76-2.079	שיעור היוון ¹
1.89-4.81	1.89-4.81	שיעור עליית שכר צפוי
בשנים		
14.1	14	משך חיים ממוצע של ההתחייבויות

¹ שיעור ההיוון מבוסס על עקום הריבית של איגרות חוב ממשלתיות בישראל.

ג. סכומים, עיתוי ואי-ודאויות של תזרימי מזומנים עתידיים

להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית, בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

הנחה	כיוון השינוי	היקף השינוי באחוזים	כיוון השפעה	שיעור השפעה באחוזים
ריבית היוון	גידול (תוספת)	1	קיטון	12.18
ריבית היוון	קיטון (הפחתה)	1	גידול	15.17
שיעור עליית שכר צפוי	גידול (פי)	20	גידול	0.66
שיעור עליית שכר צפוי	קיטון (פי)	20	קיטון	0.63
פרישה מוקדמת	גידול (פי)	20	גידול	0.27
פרישה מוקדמת	קיטון (פי)	20	קיטון	0.30
תמותה	גידול (פי)	20	קיטון	5.51
תמותה	קיטון (פי)	20	גידול	6.98

ב. התחייבויות לזכויות עובדים ואחרות

הסעיף כולל התחייבויות בגין שכר ואחרות, שרובן צפויות להיות מסולקות במהלך שנת 2022.

ביאור 10 | הון הבנק (גירעון) וקרנות

ליום 31 בדצמבר			
2020	2021		
מיליוני שקלים חדשים			
			הון הבנק
3,985	3,985	.א.10	הון הבנק וקרן שמורה
(74,262)	(103,662)	.ב.10	יתרת הפסד
(70,277)	(99,677)		
			קרנות שיערוך
		.ג.10	
117	116	.1.א.ג.10	מכשירים הוניים שיועדו לשווי הוגן דרך רווח כולל אחר
(3,107)	(3,538)	.2.א.ג.10	מדידה מחדש של תוכנית להטבה מוגדרת
2,431	65	.1.ב.ג.10	הפרשי שער שטרם מומשו על יתרות הנקובות במטבע חוץ
		.2.ב.ג.10	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן;
6,847	2,974		מאיגרות חוב
20,821	36,561		ממניות
218	(16)		ממכשירים פיננסיים נגזרים
27,327	36,162		
(42,950)	(63,515)		סך כל הון הבנק (גירעון) וקרנות

10.א. הון הבנק וקרן שמורה

הון הבנק בערכים נומינלים היסטוריים עומד לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 על 60 מיליון שקלים חדשים; יתרת הקרן השמורה - 260 מיליון שקלים חדשים. הקרן השמורה שימשה בעבר להגדלת הון הבנק בהתאם לסעיף 6 לחוק בנק ישראל, התשי"ד-1954.

הסכום בערכים מדווחים של הון הבנק והקרן השמורה הוא 3,985 מיליון שקלים, לאחר התאמה למדד בגין חודש דצמבר 2003.

10.ב. יתרת הפסד

רווחים או הפסדים נטו כהגדרתם בחוק אשר אינם מחולקים לממשלה, נצברים ליתרת העודפים או יתרת הפסד. (ראו ביאור 24 – רווח לחלוקה).

10.ג. קרנות השיערוך

קרנות השיערוך כוללות רווחים (הפסדים) שנצברו משיערוך או ממדידה מחדש של פריטים (נכסים או התחייבויות) המוכרים בהתאם לכללי IFRS כרווח כולל אחר וכן צבירת רווחים לא ממומשים משיערוך פריטים הכלולים ברווח הנקי.

א. קרנות שיערוך המוכרות מול רווח כולל אחר

סכומים אלה נזקפים בהתאם לכללי IFRS לקרנות הוניות משיערוך נכסים או התחייבויות:

א.1. קרן שיערוך ממכשירים הוניים שיועדו לשווי הוגן דרך רווח כולל אחר

הבנק בחר בחירה בלתי חוזרת לסווג את השקעתו ב-BIS כהשקעה אסטרטגית במניות הנמדדת בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר. רווחים והפסדים הנובעים משינויים במחיר המניה או משיערוך שערי חליפין נרשמים ברווח הכולל האחר ונצברים בקרן זו. סכומים אלה לא יסווגו מחדש בעת גריעת חלק מההשקעה לרווח. החלק היחסי של הקרן יסווג מהקרן לעודפים.

א.2. קרן שיערוך ממדידה מחדש של תוכנית להטבה מוגדרת

מדידות מחדש של תוכניות להטבה מוגדרות של הבנק כוללות התאמות משינויים בהנחות אקטואריות.

המדידה מחדש של התוכנית להטבה מוגדרת, מוכרת ברווח כולל אחר ונצברת בקרן זו. סכומים אלה לא יוכרו בעתיד ברווח או הפסד.

ב. קרנות מרווחי שיערוך הכלולים ברווח (הפסד) השנה

קרנות שיערוך אלה כוללות רווחים לא ממומשים מהפרשי שער על היתרות הנקובות במטבע חוץ ומרווחי שיערוך של מכשירים פיננסיים במטבע חוץ לשווי הוגן. רווחים אלה כלולים ברווח (הפסד) השנתי של הבנק, אך בהתאם לחוק אינם כלולים ברווח הנקי לחלוקה ולפיכך נזקפים לקרנות השיערוך עד למימושם בפועל.

ב.1. קרן שיערוך מהפרשי שער שטרם מומשו על יתרות הנקובות במטבע חוץ

הבנק מכיר ברווחים וההפסדים שלו מהפרשי שער בדוח רווח או הפסד (למעט, נכסים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר). בהתאם לתפקידו של הבנק בניהול יתרות מטבע החוץ, ולמטרות של מדיניות מוניטרית ויציבות פיננסית, מחזיק הבנק ביתרות במטבע חוץ שאין מגודרות. בהתאם לחוק, רווחים לא ממומשים אינם נכללים ברווח הנקי לחלוקה. שיערוך לשער החליפין אינו נחשב ממומש עד למועד שבו היתרה המטבעית מופחתת בחלקה או במלואה. הסכום המוכר כממומש מחושב בהתאם לשער שבו נמכרו היתרות, לעומת העלות הממוצעת המשוקללת של רכישת מטבע החוץ. רווחים או הפסדים ממומשים מהפרשי שער מועברים ליתרת העודפים או יתרת ההפסד, והם ניתנים לחלוקה. חישוב הרווחים הממומשים מבוצע לכל מטבע בנפרד ואין קיזוז בין יתרות של מטבעות חוץ אחרים. יתרת הפסד עבור מטבע מסויים, אם קיימת, לא תיזקף לקרן השיערוך.

ב.2. קרן שיערוך מרווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן:

קרן זו כוללת רווחים משינויים בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. כאשר מכשירים אלה נמכרים או נגרעים, הרווח או הפסד המצטברים שהוכרו בעבר מסווגים מחדש ליתרת העודפים או ליתרת ההפסד. חישוב זה מבוצע לכל נייר ערך בנפרד ואין קיזוז בין יתרות של נכסים שונים. יתרת הפסד עבור נייר ערך, אם קיימת, לא תיזקף לקרן השיערוך.

ביאור 11 | ניהול סיכונים

הבנק חשוף בפעילויותיו לסוגים שונים של סיכונים, הכוללים סיכון אשראי, סיכון נזילות וריכוזיות וסיכון שוק (ריבית ומטבע). כמו בנקים מרכזיים אחרים, חשוף הבנק בפעילותו גם לסיכון תפעולי. לבנק ישראל יש יעדים ותפקידים, כמפורט בחוק. פעילות הבנק ואופן ניהול הסיכונים שלו נגזרים מהיעדים ומתפקידים אלה. התוצאות הכספיות של הבנק הן תוצאת המדיניות אותה מפעיל בנק ישראל. הסיכונים הפיננסיים של הבנק מיוחסים בעיקר לניהול יתרות מטבע החוץ ולפעולות בשוק המקומי.

לפי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010, מופקד הבנק על ההחזקה של יתרות מטבע החוץ של המדינה ועל ניהולן. יתרות מטבע חוץ שמחזיקות מדינות משמשות כמלאי של מטבע חוץ למשק בהיקף שמספיק בעת משבר או בשעת חרום (לדוגמה, במקרה של מלחמה או של אסון טבע). בנוסף מאפשרות יתרות מטבע החוץ לבנק המרכזי להתערב בשוק מטבע החוץ כאשר הדבר נדרש.

כדי למלא תפקידים אלה, מתווה הוועדה המוניתרית, שבראשה הנגיד ובה חברים גם נציגי ציבור ובהתייעצות עם שר האוצר, את הקווים המנחים למדיניות ההשקעה של היתרות ועוקבת אחר היישום של מדיניות זו. הקווים המנחים מגדירים את יעדי מדיניות ההשקעה ואת מסגרת ניהול הסיכונים. הם כוללים את פירוט הנכסים שמותרים להשקעה, את פרופיל הסיכון וכן מגבלות כמותיות ואיכותיות על סוגי הנכסים שמותרים להשקעה.⁵

חטיבת השווקים אחראית ליישום המדיניות שנקבעה על ידי הוועדה, בהתאם לחלוקת הסמכויות בין הוועדה לבינה ולדרגות החופש, אותן הגדירה הוועדה.

וועדת השקעות בחטיבה אחראית למעקב וליישום אמצעים לניטור הסיכונים הפיננסיים ולוודא שהבנק פועל במסגרת פרופיל הסיכון ודרגות החופש לניהול שקבעה הוועדה.

יחידת ניהול סיכונים בחטיבת השווקים אחראית על הניטור השוטף של הסיכונים הפיננסיים וכללי הציות, תוך יישום עקרונות ושיטות לזיהוי, למדידה, לניהול ולדיווח על הסיכונים.

חטיבת השווקים מדווחת לוועדה המוניתרית בתדירות רבעונית או חודשית על הסיכונים הפיננסיים והאחרים שהבנק חשוף להם בגין יתרות מטבע החוץ.

פעולות של מדיניות מוניתרית ויציבות פיננסית מבוצעות בשוק המקומי בעיקר באמצעות מכשירים פיננסיים כמו איגרות חוב ממשלתיות, איגרות חוב תאגידיות והלוואות לתאגידים בנקאים ולמוסדות פיננסיים.

חטיבת השווקים אחראית על מעקב ויישום כלים להפחתת סיכונים, כגון דרישות לביטחונות הולמים עבור ההלוואות המקומיות.

⁵ ראו ביתר פירוט ב"דין וחשבון על השקעה של יתרות מטבע חוץ לשנת 2021".

1. סיכון אשראי -

סיכון אשראי הוא הסיכון שצד אחד למכשיר פיננסי יגרום להפסד כספי לצד השני בגלל אי-מילוי התחייבות וכתוצאה מכך ייגרם לבנק הפסד. המקור העיקרי לסיכון האשראי של הבנק הוא השקעות במכשירי חוב במסגרת ניהול יתרות מטבע החוץ. סיכון אשראי מסוים קיים גם במכשירי החוב שמופעלים בפעילות הבנק בשוק המקומי, אשר מוערך כנמוך ביותר.

יתרות מטבע חוץ

ניהול חשיפת הבנק לסיכון אשראי מתבצע באמצעות קביעת כללי השקעה מפורטים ומערכת של מכסות למדינות, למנפיקים ולבנקים, המעודכנת אחת לשנה או על פי הצורך. אלה נקבעים על פי מתודולוגיה סדורה המבוססת על דירוגי אשראי, נזילות, רמת התוצר, עומק שוק, הון עצמי ופרמטרים נוספים הרלוונטים למדינה, למנפיק או לבנק. הכללים מגדירים את המכסות לחשיפות לסיכונים אשראי של מדינות, של מוסדות פיננסיים (ברוקרים, בנקים ומוסדות בין-לאומיים) ושל מנפיקים. כמו כן מוגדרים מגבלות ריכוז ודירוגי אשראי מזעריים, הנקבעים על ידי סוכנויות הדירוג הבין-לאומיות. עסקות FX עתידיות וריפו מגובות בביטחונות שערך מתעדכן יומית (margin), בהתאם לשינוי המחיר שלהם בשווקים. בנוסף מגוון התיק בעזרת מכשירים שונים בשוק כספים, כמו גם איגרות חוב ערך בריבית קבועה וריבית משתנה (איגרות חוב ממשלתיות, איגרות חוב מהמגזר הציבורי ואיגרות חוב רב-לאומיות) וניירות ערך נזילים אחרים. כמו כן הוגדרו הנחיות כיצד לנהוג כאשר נוצרות חריגות בכללים או כאשר יש הפרות של כללי ההשקעה.

פעילות בשוק המקומי

נכסים הנקובים במטבע מקומי משמשים בעיקר ליישום המדיניות המוניטרית וכוללים הלוואות למוסדות פיננסיים ואיגרות חוב ממשלתיות ותאגידיות. המטרה העיקרית של פעולות הבנק היא יישום של פעולות המדיניות המוניטרית שלו, לפיכך ניהול סיכונים האשראי של הבנק בנכסים הנקובים במטבע מקומי כפוף לדרישות יישום המדיניות. בהלוואות לתאגידים פיננסיים מפחית הבנק את סיכון האשראי באמצעות ביטחונות, המורכבים מפיקדונות בבנק המרכזי ומביטחונות באיכות גבוהה המופקדים בבנק, הכוללים בין היתר ניירות חוב שהונפקו על ידי הממשלה או על ידי חברות. שווי הבטוחה לכל עסקה אינו נמוך משווי הלוואה שניתנה בתוספת מרווח (margin) מסוים. אם ערכו של נייר הערך המוצב כבטוחה יורד מתחת לרמה מוגדרת, דורש הבנק מהצד הנגדי להעמיד ביטחונות נוספים, על בסיס שיערוך הביטחונות.

א. ניתוח איכות האשראי -

הפילווחים לדירוגי האשראי של נכסי חוב ביתרות מטבע החוץ של הבנק לפי סוג המכשיר והמטבע מוצגים בטבלאות להלן. הסיווג לפי דירוג אשראי חיצוני נעשה על סמך דירוגי אשראי שפורסמו על ידי סוכנות דירוג האשראי של מודי'ס.

ליום 31 בדצמבר 2021

מיליוני שקלים חדשים

סך הכול	BBB	A	AA	AAA	
170,870	-	2,426	3,237	165,207	מזומנים ושווי מזומנים
302,348	1,414	30,925	81,602	188,407	איגרות חוב ממשלתיות, רב-לאומיות ומהמגזר הציבורי
38,324	15,193	20,501	2,343	287	איגרות חוב תאגידיות
23,927	2,686	-	12,821	8,420	ניירות ערך מסחריים
9,266	-	-	-	9,266	ניירות ערך מגובי משכנתאות
544,735	19,293	53,852	100,003	371,587	סך הכול

ליום 31 בדצמבר 2021

מיליוני שקלים חדשים

סך הכול	BBB	A	AA	AAA	
224,916	9,818	15,703	10,481	188,914	דולר ארצות הברית
225,001	9,475	7,275	52,101	156,150	אירו
94,818	-	30,874	37,421	26,523	אחר
544,735	19,293	53,852	100,003	371,587	סך הכול

ליום 31 בדצמבר 2020

מיליוני שקלים חדשים

סך הכול	דירוג נמוך יותר	BBB	A	AA	AAA	
132,735	-	-	26,690	18,196	87,849	מזומנים ושווי מזומנים
276,001	-	-	12,246	61,663	202,092	איגרות חוב ממשלתיות, רב-לאומיות ומהמגזר הציבורי
31,458	10	16,046	12,474	2,306	622	איגרות חוב תאגידיות
30,515	-	-	2,476	14,325	13,714	ניירות ערך מסחריים
9,725	-	-	-	-	9,725	ניירות ערך מגובי משכנתאות
480,434	10	16,046	53,886	96,490	314,002	סך הכול

דוחות כספיים 2021

ליום 31 בדצמבר 2020

מיליוני שקלים חדשים

סך הכול	דירוג נמוך יותר	BBB	A	AA	AAA	
197,720	10	9,246	12,073	14,270	162,121	דולר ארצות הברית
190,021	-	6,800	6,969	63,152	113,100	אירו
92,693	-	-	34,844	19,068	38,781	אחר
480,434	10	16,046	53,886	96,490	314,002	סך הכול

ב. סיכון ריכוזיות -

ריכוזים נוצרים כאשר מספר צדדים נגדיים עוסקים בפעילויות עסקיות דומות, בפעילויות באותו אזור גיאוגרפי או שיש להם מאפיינים כלכליים דומים, שיגרמו ליכולת שלהם לעמוד בהתחייבויות חוזיות להיות מושפעת באופן דומה משינויים בתנאים כלכליים, פוליטיים או אחרים. ריכוזי סיכונים מצביעים על הרגישות היחסית של ביצועי הבנק להתפתחויות המשפיעות על ענף מסוים או על מיקום גיאוגרפי. על מנת למזער ריכוזי סיכונים מופרזים, הוגדרו כללים יחודיים לשמירה על פיזור ההשקעה.

סיכון הריכוזיות הגיאוגרפית של הבנק בנכסיו והתחייבויותיו הפיננסים היה כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר 2021					
מיליוני שקלים חדשים					
סך הכול	בשאר העולם	בארצות הברית	באירופה	בישראל	
נכסים					
נכסים בחו"ל					
170,870	2,663	10,207	158,000	-	מזומנים ושווי מזומנים
373,865	91,221	188,920	93,724	-	איגרות חוב במטבע חוץ
115,475	20,838	75,610	19,027	-	מניות
2,665	(89,332)	157,622	(65,625)	-	מכשירים פיננסיים נגזרים
3,779	3	286	3,490	-	נכסים אחרים במטבע חוץ
14,534	14,534	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
398	398	-	-	-	השקעה ב-BIS
נכסים בארץ					
86,654	-	-	-	86,654	איגרות חוב במטבע מקומי
40,128	-	-	-	40,128	הלוואות למוסדות פיננסיים
200	-	-	-	200	נכסים אחרים במטבע מקומי
808,568	40,325	432,645	208,616	126,982	סך הכול נכסים
התחייבויות					
התחייבויות בחו"ל					
345	(11,564)	20,405	(8,496)	-	מכשירים פיננסיים נגזרים
18,435	2	441	17,992	-	התחייבויות אחרות במטבע חוץ
12,013	12,013	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
התחייבויות בארץ					
113,078	-	-	-	113,078	שטרי כסף ומעות מחזור
81,468	-	-	-	81,468	יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת נזילות
474,005	-	-	-	474,005	פיקדונות לזמן קצוב
114,984	-	-	-	114,984	מלווה קצר מועד (מק"מ)
49,722	-	-	-	49,722	יתרות הממשלה
8,816	-	-	-	8,816	התחייבויות אחרות במטבע מקומי
872,866	451	20,846	9,496	842,073	סך הכול התחייבויות

ליום 31 בדצמבר 2020					
מיליוני שקלים חדשים					
סך הכול	בשאר העולם	בארצות הברית	באירופה	בישראל	
					נכסים
					נכסים בחו"ל
132,735	27,416	2,580	102,739	-	מזומנים ושווי מזומנים
347,699	67,964	157,287	122,448	-	איגרות חוב במטבע חוץ
73,226	15,633	38,203	19,390	-	מניות
466	10,093	(16,938)	7,311	-	מכשירים פיננסיים נגזרים
12,383	5	1,507	10,871	-	נכסים אחרים במטבע חוץ
6,606	6,606	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
399	399	-	-	-	השקעה ב-BIS
					נכסים בארץ
50,345	-	-	-	50,345	איגרות חוב במטבע מקומי
21,061	-	-	-	21,061	הלוואות למוסדות פיננסיים
188	-	-	-	188	נכסים אחרים במטבע מקומי
645,108	128,116	182,639	262,759	71,594	סך הכול נכסים
					התחייבויות
					התחייבויות בחו"ל
4,042	87,547	(146,916)	63,411	-	מכשירים פיננסיים נגזרים
11,907	-	-	11,907	-	התחייבויות אחרות במטבע חוץ
4,100	4,100	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
					התחייבויות בארץ
105,805	-	-	-	105,805	שטרי כסף ומעות מחזור
55,017	-	-	-	55,017	יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת נזילות
365,002	-	-	-	365,002	פיקדונות לזמן קצוב
86,975	-	-	-	86,975	מלווה קצר מועד (מק"מ)
47,625	-	-	-	47,625	יתרות הממשלה
8,408	-	-	-	8,408	התחייבויות אחרות במטבע מקומי
688,881	91,647	(146,916)	75,318	668,832	סך הכול התחייבויות

2. סיכון שוק -

סיכון שוק הוא הסיכון שערך המכשירים הפיננסיים ישתנה עקב שינויים בנתוני השוק, כגון שיעורי ריבית, מחירים ושערי חליפין. סיכוני שוק כוללים סיכון מטבע, סיכון ריבית וסיכון מחירים אחר. סיכון שוק נובע מהשקעות במכשירים פיננסיים של ריבית, של מטבעות ושל הון, החשופים לתנועות שוק כלליות ומסוימות ושינויים ברמת התנודתיות של מחירי השוק.

סיכון השוק של יתרות מטבע החוץ מוגבל באמצעות מדד הסיכון (Conditional Value CVaRp at Risk), המשמש למדידת רמת סיכון השוק (סיכון המחיר והסיכון המטבעי) במונחי תוחלת ההפסד בתיק ההשקעה, בהינתן טווח זמן מסוים והסתברות מסוימת (p).

הוועדה מאשרת בכל שנה את רמת הסיכון במונחי CVAR לשנה הקרובה, את ההקצאה הנכסית ואת אריכות (מח"מ - משך חיים ממוצע - מדד רגישות המחיר לשינויי ריבית) תיק היתרות, בהתאם לרמת הסיכון השנתית שנקבעה. הוועדה מגדירה גם את הסטיות המותרות מהקצאה המטבעית, מההקצאה הנכסית ומאריכות התיק, שנקבעו על ידה עם אישור ההקצאה.

ניטור וניהול סיכון השוק מבוצע באמצעות מדידה יומיומית של מדד הסיכון CVaRp, אריכות התיק, ההרכב המטבעי ומדדי סיכון נוספים. ניהול סיכון השוק כולל גם ניתוח תסריטים ותרחישי קיצון. פרופיל הסיכון הוגדר על ידי הוועדה המוניתרית כך שבהינתן שיעור של 5% של התוצאות הגרועות ביותר, ממוצע ההפסד לא יעלה על 900 נקודות בסיס באופק של שנה במונחי הסמן המטבעי. פרופיל סיכון זה נכנס לתוקף באפריל 2021 עם כניסת הקווים המנחים החדשים לתוקף (לפני השינוי מקסימום ממוצע ההפסד באופק של שנה עמד על 475 נקודות בסיס).

פרופיל הסיכון בקווים המנחים קובע את מקסימום הסיכון המותר. הוועדה קובעת בכל שנה את רמת הסיכון שבה היא תרצה להיות. הועדה קבעה עבור ההקצאה לשנת 2021 כי רמת ה-CVAR יהיה כ-600 נקודות בסיס (בשנת 2020 – 320 נקודות בסיס).

א. סיכון מטבע חוץ – הוא הסיכון שערכו של מכשיר פיננסי ישתנה עקב שינויים בשערי מטבע חוץ אל מול השקל. ערך נכסי הבנק חשוף בכפוף להרכב המטבעי של הנכסים לסיכון של שינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים שלו אל מול השקל. במסגרת החשיפה הכוללת, ניתן להפחית במידה מוגבלת ומסוימת את סיכון מטבע החוץ על ידי החזקת נכסים במגוון של מטבעות.

עיקר החשיפה של הבנק לסיכון מטבעי היא החשיפה מהשקעתו ביתרות מטבע החוץ שלו. הרכב מטבע היעד ביתרות מטבע חוץ לסוף שנת 2021 הוא 67.4% במטבע דולר, 29.9% במטבע אירו ו-2.7% בלירה שטרלינג (הרכב מטבע היעד לשנת 2020 היה 67.4% במטבע דולר, 30.1% במטבע אירו ו-2.5% בלירה שטרלינג).

בהתבסס על מדיניות ההשקעה, כמפורט בקווים המנחים, מותרת סטייה מהרכב מטבע היעד של עד 10% בהתאם להקצאה האסטרטגית לאותה שנה וסטייה נוספת של עד 2% מההקצאה זו לטווח הקצר והבינוני.

להלן פירוט כלל החשיפה המטבעית של הבנק:

ליום 31 בדצמבר 2021					
מיליוני שקלים חדשים					
סך הכול	אחרים	שקלים חדשים	אירו	דולר	
					נכסים
					נכסים בחו"ל
170,870	7,925	-	152,738	10,207	מזומנים ושויי מזומנים
373,865	85,905	-	70,317	217,643	איגרות חוב במטבע חוץ
115,475	24,087	-	12,812	78,576	מניות
2,665	(71,706)	-	(34,152)	108,523	מכשירים פיננסיים נגזרים
3,779	2,218	-	1,274	287	נכסים אחרים במטבע חוץ
14,534	14,534	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
398	398	-	-	-	השקעה ב-BIS
					נכסים בארץ
86,654	-	86,654	-	-	איגרות חוב במטבע מקומי
40,128	-	40,128	-	-	הלוואות למוסדות פיננסיים
200	-	97	-	103	נכסים אחרים במטבע מקומי
808,568	63,361	126,879	202,989	415,339	סך הכול נכסים
					התחייבויות
					התחייבויות בחו"ל
345	6,750	-	9,382	(15,787)	מכשירים פיננסיים נגזרים
18,435	2	-	10,183	8,250	התחייבויות אחרות במטבע חוץ
12,013	12,013	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
					התחייבויות בארץ
113,078	-	113,078	-	-	שטרי כסף ומעות מחזור
81,468	-	73,582	-	7,886	יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת נזילות
474,005	-	474,005	-	-	פיקדונות לזמן קצוב
114,984	-	114,984	-	-	מלווה קצר מועד (מק"מ)
49,722	-	44,053	262	5,407	יתרות הממשלה
8,816	-	8,816	-	-	התחייבויות אחרות במטבע מקומי
872,866	18,765	828,518	19,827	5,756	סך הכול התחייבויות
					סה"כ מטבע נטו במאזן
(64,298)	44,596	(701,639)	183,162	409,583	יתרות חוץ מאזניות
3	-	-	47	(44)	futures
(64,295)	44,596	(701,639)	183,209	409,539	סך הכול חשיפה למטבע
					השפעה על הרווח או ההפסד:
					עלייה בשער המטבע ב-1%
					ירידה בשער המטבע ב-1%
					6,449 12,737
					(6,449) (12,737)

ליום 31 בדצמבר 2020

מיליוני שקלים חדשים

דולר	אירו	שקלים חדשים	אחרים	סך הכול	
נכסים					
נכסים בחו"ל					
8,511	87,241	-	36,983	132,735	מזומנים ושווי מזומנים
197,000	92,584	-	58,115	347,699	איגרות חוב במטבע חוץ
39,786	15,765	-	17,675	73,226	מניות
(7,143)	976	-	6,633	466	מכשירים פיננסיים נגזרים
9,551	1,886	-	946	12,383	נכסים אחרים במטבע חוץ
-	-	-	6,606	6,606	קרן המטבע הבין-לאומית
-	-	-	399	399	השקעה ב-BIS
נכסים בארץ					
-	-	50,345	-	50,345	איגרות חוב במטבע מקומי
-	-	21,061	-	21,061	הלוואות למוסדות פיננסיים
106	-	82	-	188	נכסים אחרים במטבע מקומי
247,811	198,452	71,488	127,357	645,108	סך הכול נכסים
התחייבויות					
התחייבויות בחו"ל					
(130,561)	42,206	-	92,397	4,042	מכשירים פיננסיים נגזרים
11,811	96	-	-	11,907	התחייבויות אחרות במטבע חוץ
-	-	-	4,100	4,100	קרן המטבע הבין-לאומית
התחייבויות בארץ					
-	-	105,805	-	105,805	שטרי כסף ומעות מחזור
1,518	-	53,499	-	55,017	יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת נזילות
-	-	365,002	-	365,002	פיקדונות לזמן קצוב
-	-	86,975	-	86,975	מלווה קצר מועד (מק"מ)
5,777	392	41,456	-	47,625	יתרות הממשלה
-	-	8,408	-	8,408	התחייבויות אחרות במטבע מקומי
(111,455)	42,694	661,145	96,497	688,881	סך הכול התחייבויות
סה"כ מטבע נטו במאזן					
359,266	155,758	(589,657)	30,860	(43,773)	יתרות חוץ מאזניות
245	(4)	-	-	241	futures
359,511	155,754	(589,657)	30,860	(43,532)	סך הכול חשיפה למטבע
השפעה על הרווח או ההפסד:					
11,558	6,143	-	-	-	עלייה בשער המטבע ב-1%
(11,558)	(6,143)	-	-	-	ירידה בשער המטבע ב-1%

ב. **סיכון ריבית** - הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים ממכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשיעורי ריבית שוק. החשיפה של הבנק לסיכון ריבית בשווי ההוגן נובעת בעיקר מהשקעתו ביתרות מטבע החוץ. חלק ניכר מיתרות מטבע החוץ מושקע באיגרות חוב של ממשלות. ערכם של מכשירים עם ריבית קבועה מושפע משינויים בשיעורי הריבית במדינות אלה, אשר משפיעים על המחירים. בהתבסס על מדיניות ההשקעה מוגדרת אריכות מטרה לכל תיק מטבעי. משך חיים ממוצע (מח"מ) - הוא מדד לרגישות ערכי ההשקעות לשינויים בשיעור הריבית. המח"מ המותאם של יתרות מטבע החוץ בסוף שנת 2021 עמד בדומה לסוף שנת 2020 על 2.0 שנים. המשמעות היא שירידה בשיעור הריבית של 1% תואמת לעלייה של 2% במחירי איגרות החוב. מעקב אחר סיכון הריבית מתבצע באמצעות מדידה יומית של האריכות בתיק.

להלן ניתוח רגישות רווחי הבנק לשינויים בשיעורי הריבית על תיק יתרות מטבע החוץ:

במונחי נומרר ⁶ ובנקודות בסיס				
2020		2021		
50 bp	100 bp	50 bp	100 bp	
(87)	(171)	(84)	(165)	עלייה
42	53	61	116	ירידה

בפעילות בשוק המקומי קשור סיכון זה בעיקר לשינוי בשווי הביטחונות המתקבלים בעסקות הזרמת נזילות. לגבי ביטחונות קיים הסיכון לאובדן ערך מופחת על ידי שימוש במרווחים (margins) ותספורות (haircuts), המורידות את ערכם ומאפשרות לסכום ההלוואה האפקטיבי להיות נמוך מהביטחונות שהתקבלו.

⁶ הנומנר הוא הרכב רב-מטבעי המשקף את השימושים ביתרות. ראו הרחבה בסקירה השנתית של ניהול יתרות מטבע חוץ.

3. סיכון נזילות -

סיכון נזילות הוא הסיכון שנובע מחוסר יכולת למכור מכשיר כאשר הדבר נדרש או של הפסד במכירה כתוצאה מהיעדר עומק שוק, כמו גם סיכון שהבנק ייתקל בקושי לעמוד בהתחייבויות הקשורות להתחייבויות פיננסיות המוסדרות על ידי מסירת מזומנים או על ידי מסירת נכס פיננסי אחר.

כדי לאפשר מענה מיידי לבעיות הפיננסיות שמתעוררות בעת חירום או בעת משבר, יש להשקיע חלק הולם מיתרות מטבע חוץ בנכסים שניתנים למימוש בסכומים גדולים, בהתראו קצרה ומבלי לפגוע בערך המימוש שלהם.

הנכסים שבהם מושקעות היתרות מסווגים לרמות של נזילות, החל מנכסים נזילים מאד הניתנים למימוש בתוך פחות מחודש וכלה בנכסים בעלי נזילות נמוכה שמימושם עולה על 3 חודשים. חטיבת השווקים קובעת רמת השקעה מזערית עבור נכסים עם נזילות גבוהה ורמת השקעה מרבית עבור נכסים עם נזילות נמוכה.

סיווג היתרות לרמות הנזילות השונות נמדד בחטיבת השווקים באופן רציף ומדווח באופן רבעוני לוועדה המוניטרית.

הטבלה להלן מסכמת את זמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות הכלולים ביתרות מטבע החוץ של הבנק על בסיס התחייבויות פירעון חוזיות ללא היוון. רמת הנזילות של הנכסים אינה תלויה בהכרח בזמני הפירעון של הנכסים.

ליום 31 בדצמבר 2021						
מיליוני שקלים חדשים						
פירעון מיידי עד 3 חודשים	4 חודשים עד שנה	שנה עד 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פירעון	יתרה במאזן	
נכסים בחו"ל						
170,870	-	-	-	-	170,870	מזומנים ושווי מזומנים
489,340	115,475	66,539	178,473	59,465	69,388	ניירות ערך במטבע חוץ
2,665	-	-	-	753	1,912	מכשירים פיננסיים נגזרים
3,779	539	-	1,598	1,642	-	נכסים אחרים במטבע חוץ
14,534	14,499	35	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
התחייבויות לחו"ל						
248	97	-	-	-	345	מכשירים פיננסיים נגזרים
16,757	-	-	-	1,678	18,435	התחייבויות אחרות במטבע חוץ
225,165	61,763	180,071	66,574	128,835	662,408	סך יתרות מטבע חוץ

ליום 31 בדצמבר 2020						
מיליוני שקלים חדשים						
יתרה במאזן	ללא מועד פירעון	מעל 5 שנים	שנה עד 5 שנים	4 חודשים עד שנה	פירעון מייד עד 3 חודשים	
נכסים בחו"ל						
132,735	-	-	-	-	132,735	מזומנים ושווי מזומנים
420,925	73,226	61,883	165,982	55,303	64,531	ניירות ערך במטבע חוץ
466	-	-	-	115	351	מכשירים פיננסיים נגזרים
12,383	3,417	-	-	8,966	-	נכסים אחרים במטבע חוץ
6,606	6,530	76	-	-	-	קרן המטבע הבין- לאומית
התחייבויות לחו"ל						
4,042	-	-	-	999	3043	מכשירים פיננסיים נגזרים
11,907	96	-	-	-	11,811	התחייבויות אחרות במטבע חוץ
557,166	83,077	61,959	165,982	63,385	182,763	סך יתרות מטבע חוץ

4. סיכון תפעולי -

הבנק חשוף לסיכונים תפעוליים. סיכון תפעולי נובע מתהליכים פנימיים, ממשאבי אנוש, ממערכות או מאירועים חיצוניים לא מספקים או כושלים. הבנק חשוף לתתי-הקטגוריות הבאות של סיכונים תפעוליים: סיכונים משפטיים, טכנולוגיות מידע, משאבי אנוש, אבטחה (פיסית ומידע), סיכונים פרויקטים, צדדים שלישיים, המשכיות עסקית ואסדרה. סיכונים תפעוליים עלולים ליצור הפסד כספי, פגיעה במוניטין או כישלון בהשגת היעדים העסקיים של הבנק. הבנק פיתח לפיכך מערכת מרכזית לניהול סיכונים על מנת לזהות ולמתן את השפעת הסיכונים התפעוליים ולחזק את מערך הבקרה הפנימית שלו.

ביאור 12 | שווי הוגן של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

שווי הוגן מוגדר כמחיר שהיה מתקבל עבור מכירת נכס או שהיה משולם עבור העברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה, ללא תלות בשאלה אם מחיר זה ניתן למדידה ישירה או מוערך באמצעות טכניקת הערכת שווי.

מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר.

השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשותפות כאלה בשוק ישתמשו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשותפות בשוק פועלים לטובת התועלות הכלכליות שלהם.

הבנק משתמש בטכניקות הערכה שמתאימות לנסיבות ושיש עבורן די נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם, מחולקים לקטגוריות בתוך מדרג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותו:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל עבור נכסים או התחייבויות זהים המייצגים עסקאות שוק בפועל ושמרחשות באופן קבוע.
- רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין;
- רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה עבור הנכסים או ההתחייבויות (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

מכשירי ההשקעה שבידי הבנק הם ברובם ברמה 1 (מחירים מצוטטים) במדרג השווי ההוגן.

להלן השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים וההתחייבויות הפיננסיות המוצגים בדוח על המצב הכספי:

נתונים ששימשו בקביעת השווי ההוגן	מדרג שווי הוגן	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר		
		2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים				
נכסים / התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:				
מחיר מצוטט בשוק פעיל	רמה 1	276,001	302,348	איגרות חוב ממשלתיות, רב-לאומיות ומהמגזר הציבורי
מחיר מצוטט בשוק פעיל	רמה 1	31,458	38,324	איגרות חוב תאגידיות
עקום ריבית	רמה 2	30,515	23,927	ניירות ערך מסחריים
מחיר מצוטט בשוק פעיל	רמה 1	9,725	9,266	ניירות ערך מגובי משכנתאות
מחיר מצוטט בשוק פעיל	רמה 1	73,226	115,475	מניות
עקום ריבית	רמה 2	466	2,665	מכשירים פיננסיים נגזרים - נכסים
עקום ריבית	רמה 2	(4,042)	(345)	מכשירים פיננסיים נגזרים - התחייבויות
		337,974	491,660	סה"כ נכסים / התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:
נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר:				
התאמות לשווי הוגן של השווי המאזני	רמה 3	399	398	השקעה ב-BIS

השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים וההתחייבויות הפיננסיות והערכים בספרים המוצגים בדוח על המצב הכספי הינו כדלקמן:

מדרג שווי הוגן	ליום 31 בדצמבר, 2020			ליום 31 בדצמבר, 2021			
	הפרש	ערך בספרים	שווי הוגן	הפרש	ערך בספרים	שווי הוגן	
רמה 2	-	8,966	8,966	-	3,240	3,240	נכסים פיננסיים בעלות מופחתת:
רמה 2	-	3,417	3,417	-	539	539	פיקדונות לזמן קצר*
רמה 2	-	6,606	6,606	-	14,534	14,534	נכסים אחרים במטבע חוץ*
רמה 1	2,544	50,345	52,889	1,822	86,654	88,476	קרן המטבע הבין-לאומית*
רמה 2	-	21,061	21,061	-	40,128	40,128	איגרות חוב מטבע מקומי
רמה 2	-	-	-	-	200	200	הלוואות למוסדות פיננסיים*
							נכסים אחרים בארץ*
רמה 2	-	(11,811)	(11,811)	-	(16,754)	(16,754)	התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת:
רמה 2	-	(4,042)	(4,042)	-	(1,681)	(1,681)	ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי רכש חוזר*
רמה 2	-	(4,100)	(4,100)	-	(12,013)	(12,013)	התחייבויות אחרות בחו"ל*
רמה 2	-	(105,805)	(105,805)	-	(113,078)	(113,078)	קרן המטבע הבין-לאומית*
רמה 2	-	(55,017)	(55,017)	-	(81,468)	(81,468)	שטרי כסף ומעות במחזור*
רמה 2	-	(365,002)	(365,002)	-	(474,005)	(474,005)	יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת נזילות*
רמה 1	(5)	(86,975)	(86,980)	(7)	(114,984)	(114,991)	פיקדונות לזמן קצוב*
רמה 2	-	(47,625)	(47,625)	-	(49,722)	(49,722)	מלווה קצר מועד - מק"מ
רמה 2	-	(8,408)	(8,408)	-	(8,816)	(8,816)	יתרות הממשלה*
							התחייבויות אחרות בארץ*

*הערך בספרים תואם או קרוב לשווי ההוגן שלו.

ביאור 13 | התקשרויות מיוחדות והתחייבויות תלויות

מדיניות חשבונאית

א. הפרשות

הפרשה מוכרת אם, כתוצאה מאירועי עבר, יש לבנק בהווה התחייבות משפטית או ממשית שניתן לאמוד אותה באופן מהימן וסביר להניח שתידרש יציאה של תועלות כלכליות לצורך סילוק ההתחייבות.

הסכום המוכר כהפרשה נמדד כאומדן הטוב ביותר של ההוצאה הנדרשת כדי ליישב את המחויבות הנוכחית בסוף תקופת הדיווח. כאשר השפעת ערך הזמן של כסף היא מהותית, סכום ההפרשה הוא הערך הנוכחי של ההוצאות הצפויות להידרש לסילוק ההתחייבות.

ב. התחייבויות תלויות

התחייבויות תלויות הן התחייבויות אפשריות שעלולות לנבוע מאירועים עתידיים לא ודאיים שאינם בשליטת הבנק, התחייבויות נוכחיות שלא הוכרו משום שלא ניתן למדוד את הסכום בצורה נאותה או שהתשלום אינו סביר. התחייבויות תלויות אינן מוכרות בדוחות הכספיים אך נחשפות אם הן משמעותיות.

ג. מחויבות חוזית

מחויבות חוזית היא הסכם בר-אכיפה המחייב משפטית לבצע תשלום בעתיד עבור רכישת סחורות או שירותים. סכומים אלה לא נרשמים בדוח על המצב הכספי מאחר והבנק טרם קיבל את הסחורה או השירותים מהספק.

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
א. התקשרויות מיוחדות – מכשירים פיננסיים נגזרים		
עסקות המרה בין מטבעות חוץ		
151,466	165,451	קבלת מטבע חוץ בעתיד (Currency Swaps, Forwards, Spot)
155,170	163,133	מסירת מטבע חוץ בעתיד (Currency Swaps, Forwards, Spot)
עסקות המרה שקל דולר		
1,471	796	קבלת דולרים בעתיד (Forwards, Spot)
1,470	795	מסירת שקלים בעתיד (Forwards, Spot)
עסקות עתידיות (Futures) על מדדי מניות - שווי הוגן :		
228	39	התחייבות לקנות
עסקות עתידיות (Futures) על ריבית - שווי הוגן:		
-	(40)	התחייבות לקנות
-	(37)	התחייבות למכור
עסקות עתידיות (Futures) על איגרות חוב - שווי הוגן :		
17	24	התחייבות לקנות
(4)	16	התחייבות למכור

ב. התחייבויות תלויות

1. בנק ישראל נדרש לקבל על עצמו בעת ההשקעה ב-BIS התחייבות נוספת כלפי המוסד לתשלום על פי דרישה מעבר לסכומי ההשקעות בפועל (Capital Callable), שאותן יוכל המוסד לממש רק בעת הצורך - אפשרות שסבירות התממשותה נמוכה. יתרת ההתחייבות האמורה ליום 31 בדצמבר 2021 עומדת על 53 מיליון שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2020 - 56 מיליון שקלים חדשים).
2. כנגד בנק ישראל תלויות מספר תביעות. לא נכללה כל הפרשה בספרי הבנק בגין תביעות אלה, משום שלפי הערכת הבנק, המתבססת על חוות הדעת של המחלקה המשפטית שלו, הסיכויים שהתביעות תתקבלנה נמוכים או שהסכומים אינם מהותיים.
3. חידוש הסכם חכירה על שם בנק ישראל – בסוף יוני 2016 פקע הסכם החכירה של בנק ישראל מול רשות מקרקעי ישראל (רמ"י). הרשות טרם חידשה את הסכם החכירה מול הבנק וטרם הודיעה לבנק אם חידוש כאמור צפוי לשאת עלות כלשהי וזאת על אף פניות חוזרות ונשנות של הבנק לרשות וישיבות משותפות לקידום העניין. אין ביכולת הבנק להעריך בשלב זה מתי הרשות תחדש את הסכם החכירה עם הבנק והאם החידוש צפוי לטמון בחובו תשלום או אגרה כלשהם וככל שכן, כמה צפוי הבנק להיות מחויב בעד חידוש החכירה ומאיזה מועד יחול החיוב - מיום פקיעת ההסכם הקודם או מיום החידוש בלבד. לאור זאת לא נרשמה הפרשה בספרי הבנק.

ביאור 14 | הכנסות ריבית מיתרות מטבע חוץ, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
(119)	(249)	מחשבונות עובר ושב
33	(16)	מפיקדונות לזמן קצר
3,451	2,769	מניירות ערך
10	12	מניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
14	16	מקרה המטבע הבין-לאומית
3,389	2,532	סך הכול

ביאור 15 | רווח או הפסד משיערוך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים מפעילות בחו"ל

הסעיף כולל רווחים (הפסדים) "ממומשים" ו"לא ממומשים". רווחים (הפסדים) ממומשים הם רווחים בגין מכשירים שנמכרו או שנגרעו. רווחים (הפסדים) לא ממומשים הם רווחים בגין מכשירים שהבנק ממשיך להחזיק בהם כחלק מהשקעותיו.

להלן פירוט הרווחים (הפסדים) הממומשים והלא ממומשים לפי סוגי המכשירים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
1,609	(171)	מאיגרות חוב ¹
3,477	(6,434)	ממומש
5,086	(6,605)	לא ממומש
6,083	3,797	ממניות ²
3,498	15,740	ממומש
9,581	19,537	לא ממומש
2,602	864	ממכשירים פיננסיים נגזרים ³
142	(234)	ממומש
2,744	630	לא ממומש
17,411	13,562	סך הכול

1איגרות חוב:

ממומש - רווח או הפסד מצטבר ממכירה שנצבר ממועד הרכישה. לא ממומש - שיערוך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

2מניות:

ממומש - רווח או הפסד מצטבר ממכירה שנצבר ממועד הרכישה לרבות הכנסות מדיבידנד. לא ממומש - שיערוך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

מכשירים פיננסיים נגזרים:

ממומש - הכנסות או הוצאות ממימוש מכשירים פיננסיים נגזרים שנצברו ממועד הרכישה ושיערוך לשווי הוגן עד לגובה צבירות הריבית הגלומה בעסקה.
 לא ממומש - שיערוך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

ביאור 16 | הוצאות שונות בחו"ל, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
46	62	הוצאות מסים על השקעות בחו"ל
53	76	עמלות במטבע חוץ ¹
99	138	סך הכול

¹הסעיף כולל בעיקר הוצאות מעמלות הנובעות מהפעילות הפיננסית של בנק ישראל.

ביאור 17 | ריבית ממכשירים פיננסיים בארץ

להלן פירוט הכנסות והוצאות הריבית בגין הפעילות של הבנק בשוק המקומי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
187	864	הכנסות ריבית:
15	90	מאיגרות חוב ממשלתיות במטבע מקומי ¹
8	23	מאיגרות חוב תאגידיות ¹
76	77	מהלוואות למוסדות פיננסיים ¹
		הכנסות ריבית אחרות ²
286	1,054	
(183)	(40)	הוצאות ריבית:
(351)	(413)	בגין מק"ם ¹
(334)	(380)	בגין פיקדונות לזמן קצוב ¹
(4)	(2)	בגין יתרות הממשלה במטבע מקומי ¹
(74)	(76)	בגין יתרות הממשלה במטבע חוץ ¹
		הוצאות ריבית אחרות ²
(946)	(911)	
(660)	143	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו ממכשירים פיננסיים בארץ

¹ראו ביאור 5.

²ראו ביאור 6.

ביאור 18 | רווח משיערוך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים מפעילות בארץ

הסעיף כולל בעיקר הכנסות בגין עסקות שקל דולר (SWAP) בשוק המקומי, שביצע בנק ישראל בשנת 2020 במסגרת צעדי ההתערבות בעקבות משבר הקורונה, על מנת לספק נזילות דולרית לבנקים המקומיים.

ביאור 19 | הכנסות שונות בארץ, נטו

הסעיף כולל בעיקר הכנסות מעמלות הנובעות מהפעילות הפיננסית של בנק ישראל בשוק המקומי.

ביאור 20 | הפרשי שער

הפרשי שער נחשבים כממומשים במועד שבו היתרה במטבע חוץ מופחתת בחלקה או במלואה. הסכום המוכר כממומש מחושב בהתאם לשער שבו נמכרו היתרות, לעומת העלות הממוצעת המשוקללת של רכישת מטבע החוץ.

חישוב הרווחים הממומשים מבוצע בנפרד לכל מטבע ואין קיזוז בין יתרות של מטבעות חוץ אחרים.

להלן פילוח של ההוצאות וההכנסות של הבנק מהפרשי שער ממומשים ולא ממומשים בהתאם לסעיפים השונים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
(25,186)	(36,307)	נכסים: יתרות מטבע חוץ
		התחייבויות:
518	378	יתרות הממשלה
690	35	יתרות התאגידים הבנקאים
131	523	יתרות קרן המטבע הבין-לאומית
-	1	אחרות
(23,847)	(35,370)	סך הכול
410	268	הפרשי שער ממומשים
(24,257)	(35,638)	הפרשי שער לא-ממומשים

הסעיף כולל בעיקר הפרשי שער מיתרות הנקובות במטבעות האירו והדולר עקב התחזקות השקל מול מטבעות אלה השנה. בשנת 2020 נבע עיקר הסכום ממטבע הדולר עקב התחזקות השקל מולו.

ביאור 21 | הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
395	427	שכר וזכויות עובדים
183	179	גמלאות פנסיה והטבות לעובדים ולגמלאים ¹
103	105	פחת והפחתות
(* 156)	151	כלליות
(* 837)	862	סך הכול

(* סווג מחדש, סך של כ-2 מיליון שקלים חדשים סווג לסעיף "הוצאות על הדפסת כסף וטביעת מעות".
¹הוצאות התחייבות אקטואריות בגין הטבות לעובדים לאחר העסקה ולגמלאים.

ביאור 22 | הכנסות אחרות, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
29	31	הכנסות מעמלות ¹
2	-	הוצאות שונות
27	31	סך הכול

¹הסעיף כולל בעיקר הכנסות מעמלות ממערכת נתוני אשראי וממערכת זה"ב.

ביאור 23 | מעבר לIFRS

כפי שמתואר בביאור 2א, דוחות כספיים אלה הינם הדוחות הכספיים השנתיים הראשונים של הבנק לפי תקני IFRS. הבנק אימץ לראשונה את תקני IFRS בשנת 2021 ולפיכך מועד המעבר לדיווח לפי תקני IFRS הינו 1 בינואר 2020. הבנק ערך מאזן פתיחה למועד המעבר שממנו החל הדיווח לפי תקני IFRS.

לפני אימוץ תקני IFRS, ערך הבנק את דוחותיו הכספיים לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל, תוך התאמתם לפעילות המיוחדת של בנק מרכזי, כפי שמקובל גם בבנקים מרכזיים אחרים. הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל נערכו ליום 31 בדצמבר 2020 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. הדוחות הכספיים השנתיים הראשונים לפי תקני IFRS יהיו ליום 31 בדצמבר 2021 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך.

בהתאם לכך, הבנק מציג את ההתאמות הבאות בין דיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS ליום 1 בינואר, 2020 (מועד המעבר לדיווח לפי IFRS), ליום 31 בדצמבר, 2020 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך.

IFRS 1 בדבר אימוץ לראשונה של תקני IFRS קובע, באופן עקרוני, כי יישום תקני IFRS במאזן הפתיחה למועד המעבר לדיווח על-פי תקני IFRS, ייעשה למפרע (מאז ומעולם).

התאמות לדוח על המצב הכספי (הצגת ההתאמות נעשתה לפי מבנה הדוח החדש למעט חשבונות שיערוך):

ליום 1 בינואר 2020			ליום 31 בדצמבר 2020			
מיליוני שקלים חדשים			מיליוני שקלים חדשים			
תקינה בין-לאומית	התאמות ל-IFRS	תקינה קודמת	תקינה בין-לאומית	התאמות ל-IFRS	תקינה קודמת	
						נכסים
						נכסים בחו"ל
						יתרות מטבע חוץ
107,928	11,332	96,596	132,735	5,950	126,785	מזומנים ושווי מזומנים
318,589	-	318,589	420,925	-	420,925	ניירות ערך במטבע חוץ
778	18	760	466	(3)	469	מכשירים פיננסיים נגזרים
3,798	(11,332)	15,130	12,383	(5,950)	18,333	נכסים אחרים
6,084	-	6,084	6,606	-	6,606	קרן המטבע הבין-לאומית
384	102	282	399	117	282	השקעה ב-BIS
437,561	120	437,441	573,514	114	573,400	סך כל הנכסים בחו"ל
						נכסים בארץ
1,677	-	1,677	50,341	(4)	50,345	איגרות חוב במטבע מקומי
-	-	-	21,061	-	21,061	הלוואות למוסדות פיננסיים
199	-	199	188	-	188	נכסים אחרים
833	-	833	823	-	823	רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים
2,709	-	2,709	72,413	(4)	72,417	סך כל הנכסים בארץ
440,270	120	440,150	645,927	110	645,817	סך כל הנכסים

ליום 1 בינואר 2020		
מיליוני שקלים חדשים		
תקנה בין-לאומית	התאמות ל-IFRS	תקנה קודמת
1,078	3	1,075
579		579
4,236		4,236
5,893	3	5,890
87,178		87,178
45,687		45,687
194,011		194,011
119,870		119,870
18,184		18,184
7,791		7,791
472,721	-	472,721
478,614	3	478,611
-	(17,648)	17,648
3,985	-	3,985
(60,094)	-	(60,094)
17,765	17,765	-
(38,344)	17,765	(56,109)
440,270	120	440,150

ליום 31 בדצמבר 2020			
מיליוני שקלים חדשים			
תקנה בין-לאומית	התאמות ל-IFRS	תקנה קודמת	
4,042	(20)	4,062	התחייבויות
11,907	-	11,907	התחייבויות לחו"ל
4,100	-	4,100	יתרות מטבע חוץ
20,049	(20)	20,069	מכשירים פיננסים נגזרים
105,805	-	105,805	התחייבויות אחרות
55,017	-	55,017	קרן המטבע הבין-לאומית
365,002	-	365,002	סך כל ההתחייבויות לחו"ל
86,975	-	86,975	התחייבויות בארץ
47,625	-	47,625	שטרי כסף ומעות במחזור
8,408	-	8,408	יתרת התאגידים הבנקאים כנגד חובת נזילות
668,832	-	668,832	פיקדונות לזמן קצוב
688,881	(20)	688,901	מלווה קצר מועד - מק"מ
-	(27,197)	27,197	יתרות הממשלה
3,985	-	3,985	התחייבויות אחרות
(74,262)	-	(74,262)	סך כל ההתחייבויות בארץ
27,327	27,327	-	סך כל ההתחייבויות
(42,950)	27,327	(70,277)	חשבונות שיערוך
645,931	110	645,821	הון הבנק (גירעון) וקרנות
			הון הבנק וקרן שמורה
			יתרת הפסד
			קרנות שיערוך
			סך כל הון הבנק (גירעון) וקרנות
			סך כל ההתחייבויות וההון

התאמות לדוח על המצב הכספי ליום 1 בינואר 2020 וליום 31 בדצמבר 2020:

עם המעבר ליישום התקינה הבין-לאומית, נעשו התאמות המשפיעות על היתרות בדוח על המצב הכספי כדלקמן:

- מזומנים ושווי מזומנים ונכסים אחרים - מיון פיקדונות לזמן קצר (הכלולים בסעיף נכסים אחרים במטבע חוץ) שתקופתם המקורית אינה עולה על שלושה חודשים ממועד ההשקעה לסעיף מזומנים ושווי מזומנים.
- מכשירים פיננסיים נגזרים – התאמת מדידת הנגזרים לשווי הוגן.
- השקעה ב-BIS – התאמת מדידת ההשקעה ב-BIS מעלות מותאמת לשווי הוגן.
- איגרות חוב במטבע מקומי – רישום הפרשה להפסדי אשראי חזויים בגין איגרות חוב תאגידיות.
- חשבונות שיערוך וקרנות שיערוך – הכללת רווחים לא ממומשים כחלק מההון בקרנות שיערוך.

שינויים במבנה של הדוח על המצב הכספי החל משנת 2021:

השינוי נובע בעיקר משינוי ההצגה לפי מיקום הנכסים וההתחייבויות: בחו"ל או בארץ. לפני השינוי ההצגה הייתה לפי חלוקה למטבע: מטבע חוץ או מטבע מקומי.

התאמות לדוח רווח או הפסד ורווח כולל אחר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	מיליוני שקלים חדשים
(14,168)	הפסד לפי תקינה קודמת (כללי חשבונאות מקובלים בישראל): שינויים במדידה לצורך התאמה לתקינה הבין-לאומית (IFRS): השפעה על דוח רווח או הפסד:
2,337	הפרשי שער
7,402	שיערוך נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
(71)	אחרים
9,668	סך ההשפעה על הרווח או הפסד בגין המעבר ל-IFRS: השפעה על רווח (הפסד) כולל אחר:
(121)	מדידה מחדש של תוכנית להטבה מוגדרת
15	השקעות במכשירים הוניים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר
(106)	סך ההשפעה על הרווח (הפסד) כולל אחר בגין המעבר ל-IFRS
(4,606)	הפסד כולל לפי התקינה הבין-לאומית (IFRS)

התאמות לרווח או הפסד ורווח כולל אחר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020:

לפני אימוץ תקני IFRS, רווחים לא ממומשים לא נכללו ברווח הנקי של הבנק. עם המעבר ליישום התקינה הבין-לאומית, רווחים אלה נכללים בדוח רווח או הפסד ומשפיעים על הרווח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 כדלקמן:

- הכללת רווחים לא ממומשים בגין הפרשי שער על יתרות הנקובות במטבע חוץ ברווח או הפסד הקטינו את ההפסד לפי התקינה הבין-לאומית בכ-2,337 מיליון שקלים חדשים.
- הכללת רווחים לא ממומשים בגין שיערוך לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים הנמדדים ברווח או הפסד הקטינו את ההפסד לפי התקינה הבין-לאומית בכ-7,402 מיליון שקלים חדשים. מתוכם שיערוך לשווי הוגן של איגרות חוב בסך של כ-3,677 מיליון שקלים חדשים, שיערוך לשווי הוגן של מניות בסך של כ-3,583 מיליון שקלים חדשים ושיערוך לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים בסך של כ-142 מיליון שקלים חדשים (מתוכם כ-2 מיליון שקלים חדשים בגין שינוי מדידת הנגזרים לפי שווי הוגן שלא נכללו ברווחים לא ממומשים בעבר).
- הכללת הפסדים לא ממומשים אחרים הגדילו את ההפסד לפי התקינה הבין-לאומית בכ-71 מיליון שקלים חדשים. מתוכם הפרשי הצמדה למדד של איגרות חוב ערך במטבע חוץ בסך כ-53 מיליון שקלים חדשים, הפרשי הצמדה למדד של איגרות חוב במטבע מקומי בסך של כ-14 מיליון שקלים חדשים והוצאות הפסדי אשראי חזויים בגין איגרות חוב תאגידיות במטבע מקומי בסך של כ-4 מיליון שקלים חדשים.

רווחים לא ממומשים בגין מדידה מחדש של תוכנית להטבה מוגדרת ושינוי בשווי ההוגן של השקעות במכשירים הוניים נכללים בדוח רווח (הפסד) כולל אחר ומשפיעים על הרווח (הפסד) הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 כדלקמן:

- הכללת הפסדים בגין מדידה מחדש של תוכנית להטבה מוגדרת ברווח (הפסד) כולל אחר הגדילו את ההפסד הכולל לפי התקינה הבינלאומית בכ-121 מיליון שקלים חדשים.
- הכללת רווחים בגין שינויים בשווי ההוגן של ההשקעה ב-BIS ברווח (הפסד) כולל אחר הקטינו את ההפסד הכולל לפי התקינה הבינלאומית בכ-15 מיליון שקלים חדשים.

שינויים במבנה של דוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר החל משנת 2021:

השינוי נובע בעיקר משינוי ההצגה לפי פעילות הבנק: פעילות בחו"ל ופעילות בארץ.

ביאור 24 | רווח לחלוקה

חלוקת הרווחים של הבנק נקבעת בהתאם לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010. סעיף 76 (א) לחוק קובע כי הרווח הנקי של הבנק לא יכלול רווחים שטרם מומשו על פי הדוח השנתי. רווח בר-חלוקה מבוסס על רווח או הפסד כפי שנקבע בהתאם לכללי ה-IFRS (לפני רווח כולל אחר), בהתאמות הבאות:

- הפחתת רווחים לא ממומשים מהפרשי שער על יתרות הנקובות במטבע חוץ שנצברו בשנת הדוח;
- הפחתת רווחים לא ממומשים משיערוך לשווי הוגן שנצברו בשנת הדוח;
- הוספת רווחים לא ממומשים מהפרשי שער על יתרות מטבע החוץ שנרשמו בתקופות קודמות ושמומשו בשנת הדוח;
- הוספת רווחים לא ממומשים משיערוך לשווי הוגן שנרשמו בתקופות קודמות ושמומשו בשנת הדוח;
- קיזוז הפסדי שיערוך שלא ממומשים בסוף שנה מול יתרות זכות בקרן השיערוך המתאימה ברמת פריט (מטבע או נייר ערך), עד לגובה יתרת הזכות בלבד. הפחתת היתרות שלא קוזזו מהרווח לחלוקה.

סעיף 76 לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, קובע שבתום שלושה חודשים לאחר תום כל שנה, יעביר הבנק לממשלה רווחים בפועל בהתאם להוראות אלה:

1. אם ההון יעמוד על שיעור של 2.5 אחוזים או יותר מסך הנכסים, יועבר לממשלה סכום השווה לרווח הנקי, בניכוי יתרת העודפים, אם היא שלילית;
2. אם ההון יעמוד על שיעור העולה על אחוז אחד מסך הנכסים, אך פחות מ-2.5 אחוזים מסך הנכסים, יועבר לממשלה סכום השווה ל-50 אחוזים מהרווח הנקי, בניכוי יתרת העודפים, אם היא שלילית;
3. אם ההון יעמוד על שיעור של אחוז אחד או פחות מסך הנכסים, לא יועברו רווחים.

הבנק רשאי לרשום קרנות הון הנובעות מכללים חשבונאיים ובלבד שיתרת הרווח הנקי שלא הועברה לממשלה, כאמור לעיל, תצטרף ליתרת העודפים ולא תוכר כפריט הוני אחר, אלא אם כן הוסכם אחרת בין הנגיד לבין שר האוצר.

להלן פירוט חישוב ההפסד שייזקף ליתרת ההפסד בהתאם לחוק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני שקלים חדשים		
(4,500)	(20,133)	הפסד השנה
		בניכוי:
2,747	(2,098)	העברה לקרן שיערוך - הפרשי שער שטרם מומשו
13,616	12,933	העברה לקרן שיערוך - רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
(40)	497	התאמות חשבונאיות אחרות
16,323	11,332	
		בתוספת:
410	268	העברה מקרן שיערוך - הפרשי שער שטרם מומשו
6,214	1,686	העברה מקרן שיערוך - רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
31	111	התאמות חשבונאיות אחרות
6,655	2,065	
(14,168)	(29,400)	סך הכול הפסד שהוכר השנה

ביאור 25 | אירועים לאחר תאריך המאזן

בתחילת 2022 נכנס גורם סיכון חדש לפעילות העולמית עקב המלחמה בין רוסיה לאוקראינה. למועד אישור הדוחות הכספיים, חלה ירידה במדדי המניות שבנק ישראל מושקע בהם. לא ניתן עדיין לאמוד את ההשפעה של המלחמה והשלכותיה על הדוחות הכספיים לשנת 2022.